

Місто козацької слави і політичного розчарування

Куди ведуть дороги з Конотопа: на Сумщині провели соціологічне опитування на замовлення «України молоді»

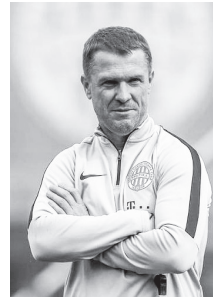
» стор. 4—5

Газуй на максимум

Вартість автогазу сягнула свого максимуму

» стор. 7

Складний вихід із пустелі

В Українській асоціації футболу розраховують, що новим наставником національної збірної стане Сергій Ребров

» стор. 14

Україна молода

Вівторок—середа, 10—11 серпня 2021 року №81—82 (5813—5814)

Учорашні курси
НБУ:
1 \$ = 26,034 грн
1 € = 31,675 грн
1 рос. руб. = 0,366 грн

Нам так не жити

Дві третини українців, за даними Держстату, вважають себе бідними, а середнім класом — лише один відсоток

» стор. 2

Знедолене милосердя — коли людина ділиться останнім з тими, кому ще гірше.
Фото з сайту slovoidilo.ua.

«Статистика свідчить про те, що всі вакцини, які використовує Україна, ефективно запобігають тяжкому перебігу хвороби».

За інформацією МОЗ

■ КРИМІНАЛ

Рекет патріотів

«Національний корпус» погрожує владі масовими протестами, якщо їхніх арештованих побратимів не випустять на волю

Лариса САЛІМОНОВИЧ
Харків

У суботу Шевченківський суд Києва взяв під варту на 60 діб сімох осіб, яких підозрюють у створенні злочинного угруповання, що займалося рекетом на Харківщині. І оскільки серед затриманих виявилися члени партії «Національний корпус», справа одразу ж набула політичного відтінку. Керівники організації вже пригрозили владі масовими протестами, оскільки вважають відкриття кримінальне провадження відверто змовним.

Як повідомила пресслужба СБУ, до складу загону рекетирів входили не лише представники криміналітету, а й правоохоронці та учасники бойових дій. Банда мала чітку структуру, її члени «вчиняли тяжкі злочини економічного та насильницького характеру». Їхній щомісячний прибуток складав понад мільйон гривень. «Вони «обклали даниною» місцевих підприємців, і якщо останні відмовлялися давати їм гроші, то зловмисники погрожували насильством і фізичною розправою, — повідомили в СБУ. — Задokumentовано випадки, коли учасники угруповання завдавали шкоди особистому майну підприємців, котрі відмовлялися платити «данину», зокрема підпалювали автомобілі».

Звинувачення, які слідчі інкримінують затриманим, у «Національному корпусі» очікувано заперечили. «Зеленський почав зачистку вулиці, розуміючи, що восени на нього чекають масові протести, — повідомив у соцмережах керівник центрального штабу організації Максим Жорін. — Це говорить про одне — він готується до здачі України і боїться патріотів, які не дадуть йому це зробити!»

Утім харківські арешти членів цієї політсили виявилися не єдиним ударом по репутації партії з боку правоохоронних органів. «У мережу злили відео допитів у російських спецслужбах відомого російського нациста Максима «Тесака» Марцинкевича і... наближеного до Білецького Сергія Коротких «Боцмана», — прокоментував ситуацію відомий блогер Дмитро Вовнянко. — У записах серед іншого фігурує розписка Коротких від листопада 2007 року, де він зобов'язався співпрацювати зі спецслужбами РФ».

Цікавим виявився і фактор часу. За даними СБУ, діяльність групи рекетирів почалася в Харкові ще три роки тому, але тільки зараз вони потрапили до поля зору правоохоронців. На думку багатьох експертів, це пов'язано насамперед із відставкою Арсена Авакова. «Йде зачистка наближених до екміністра людей, — вважає політолог Володимир Воля. — Звільнено всіх його заступників, пішов у відставку глава поліції Києва. Тепер узялися за «Нацкорпус». Фактор Авакова перестав виконувати захисні функції».

До речі, недавно в Харкові правоохоронці вручили підозру голові обласної ради Артуру Товмасяну. За версією слідства, посадовець разом зі своїм підлеглим отримав хабар у розмірі 1,05 мільйона гривень від чоловіка, який хотів залишитися керівником одного з комунальних підприємств області. На час слідства Товмасян залишив свою посаду і втратив квиток партії «Слуга народу». Експерти не виключають, що неприємності в підозрюваного почалися якраз після того, як з посади пішов його «покровитель» Арсен Аваков. ■

■ НА ФРОНТІ

Резервація як вона є

Окупанти блокують гуманітарні дорожні коридори

Тарас ЗДОРОВИЛО

На фронті чергові втрати: 7 серпня російські найманці випустили протитанкову ракету по автотрану в Пісках Донецької області, який допомагав відновлювати пошкоджену інфраструктуру. Внаслідок цього один український військовослужбовець загинув, ще двоє зазнали поранень (важке і легке). Загиблий — 32-річний молодший сержант із Конотопського району, що на Сумщині, Ярослав Семеняка. Як стало відомо, це була добре спланована ворогом провокація: один із місцевих — відвертий сепаратист — випросив кран у 58-ї бригади ЗСУ під приводом «облагородження» вулиці, а перед цим — спилив дерева на шляху ПТУРу. Є припущення, що терористи знали і про час під'їзду крана на лінію вогню.

Неспокійно на «передку» було й 8 серпня: впродовж доби неділі збройні формування Російської Федерації чотири рази пору-

шили режим припинення вогню. Загарбники обстрілювали українські позиції поблизу Світлодарська, Золото-4, Широкиного, Новоолександрівки з ручних протитанкових і автоматичних станкових гранатометів та великокаліберних кулеметів.

На обстріли російсько-окупаційних військ українські захисники відкривали вогонь у відповідь. Бойових втрат серед військових Збройних сил України немає. Про всі факти порушень з боку росіян Українська сторона повідомила представників Місії ОБСЄ.

Станом на 7-му годину ранку 9 серпня порушень режиму припинення вогню не зафіксовано.

За розпорядженням командувача Об'єднаних сил піротехнічні розрахунки підрозділів ДСНС зі складу Об'єднаних сил постійно здійснюють комплекс заходів щодо розмінування звільнених територій Донецької та Луганської об-

ластей, які забруднені вибухонебезпечними предметами внаслідок збройної агресії Російської Федерації.

Піротехнічні розрахунки ДСНС зі складу Об'єднаних сил протягом минулого тижня 114 разів залучалися для очищення від вибухонебезпечних предметів місцевості, об'єктів життєзабезпечення та інфраструктури, в тому числі супроводжували аварійні бригади комунальних підприємств під час проведення ремонтних та профілактичних робіт на об'єктах електро- та водопостачання.

За вказаний період рятувальники обстежили 36,17 га території, вилучили та знешкодили 691 вибухонебезпечний предмет. Також фахівці ДСНС України, за потреби, надавали домедичну та психологічну допомогу у спеціалізованих пунктах, розташованих на територіях контрольних пунктів в'їзду-виїзду. За тиждень їм було надано 125 особам.

Додамо, що, за рішенням командувача Об'єднаних

сил, усі КПВВ відкриті для пропуску через лінію розмежування. Контрольні пункти функціонують щоденно з 08:00 до 16:00. Однак рух у більшості гуманітарних дорожніх коридорів заблоковано з боку тимчасово окупованої території України.

Зокрема, навпроти КПВВ «Новотроїцьке» окупанти розблоковують рух тільки для окремих громадян, двічі на тиждень. Із семи відкритих КПВВ повноцінний пропуск здійснюється лише в «Станції Луганській». Пасажиропотік там загалом залишається на рівні попереднього періоду. Варто зазначити, що з моменту зміни правил перетину лінії розмежування, пов'язаних із карантинном, відмічається зменшення удвічі пасажиропотоку в бік контрольованої території. Загалом за тиждень через цей дорожній коридор на тимчасово окуповану територію України пройшли 11 тис. 903 особи, а на контрольовану територію — 12 тис. 548 осіб.

Під час заходів контролю прикордонники виявили чотирьох громадян, які прямували на контрольовану територію за частково підробленими документами. До Нацполіції направлено повідомлення про виявлення ознак кримінальних правопорушень. ■

■ ДОСЛІДЖЕННЯ

Нам так не жити

Дві третини українців, за даними Держстату, вважають себе бідними, а середнім класом — лише один відсоток

Наталія НАПАДОВСЬКА

Дві третини українців (67,1%) відносять себе до бідних, третина (31,9%) — до небідних, але які ще «не дотягують» до представників «середнього класу». Про це свідчать дані Держстату щодо вибіркового обстеження умов життя домогосподарств за 2020 рік. І лише один відсоток українців вважають себе представниками середнього класу. Справді заможних (мільйонерів, а тим паче мільярдерів) вибірка не торкнулася.

Відповідаючи на запитання про дохід, який дозволяє почуватися представником середнього класу, 70,7% громадян назвали цифру в понад 22

тисячі гривень на місяць. Такої суми, якщо відкинути пасивні доходи у вигляді депозитів чи здачі квартири в оренду, не може дати своїм мешканцям навіть Київ.

Той же Держстат місяць тому звітував, що в столиці зафіксовано не лише найвищий рівень зарплатні — 20 тис. 455 грн, а й найбільше її зростання впродовж року (плюс 24,8 відсотка за рік). Щоб не почуватися бідними, на думку 47 відсотків українців, потрібен місячний дохід у понад 10 тисяч гривень. Тож як мають почуватися мешканці Кіровоградської області, де зафіксовано найнижчий рівень середньої заробітної плати — всього 11 тис. 497 грн, та ще й після того, як

вона зросла протягом року лише на 18,1%. Пам'ятаймо, що, до всього, в країні маємо ще й чималу кількість безробітних (816 тисяч осіб лише за офіційними даними), яким держава з початку року виплатила 8,6 млрд грн допомоги.

Однією з причин, чому українці вважають себе бідними, є стрімке зростання цін — річна інфляція наразі перевищує 10%. Національний банк України намагається всіма силами втримати задекларований до кінця року рівень інфляції в 5 відсотків, але не може йти «проти вітру» — облікову ставку вже підвищили з 7,5 до 8 відсотків, і очікується черговий перегляд цього показника. Прогнози та рецепти приборкання інфляції змінюються урядовцями чи не кожного місяця. Тим часом пересічні українці, щоб якось вижити, продають залишки заощаджень «на чорний день». Як прозвітував НБУ, в січні-липні 2021 року населення продало валюти на \$2 млрд більше, ніж купило. Епоха бідності, яку обіцяла подолати нинішня влада, схоже, відходить у минуле. На черзі — епоха зубожіння. ■

■ ДО ДАТИ

Сердечний марафон

У Тернополі ювілей Незалежності вшанували, декламуючи поезію

Світлана МИЧКО

Незвичайним способом вшанували 30-річчя української Незалежності в Тернопільській обласній універсальній науковій бібліотеці. Спільно з обласною організацією Національної спілки письменників України працівники закладу організували поетичний відеомарафон «Шлях серця» тривалістю в місяць, метою якого була популяризація творчості літераторів Тернопільщини. «Кожний новий день був присвячений одному з 30 авторів — і тим, що творять сьогодні, і тим, що вже відійшли у вічність», — розповіла для «УМ» Віра Горошок, завідувачка відділу міського абонементу книгозбірні. — Усі охочі мали можливість долучитися до участі в нашому марафоні та декламувати на камеру улюблені вірші поетів нашого краю, або завітавши

до бібліотеки, або в інший спосіб — самостійно зробивши відповідний відеозапис і розмістивши його на книжковій платформі «Прочитай. Книгозбірня» у соціальній мережі «Фейсбук» під хештегом #Шлях_серця».

У ході марафону звучали вірші Бориса Демкова та Олександра Смика, Михайла Левицького і Сергія Лазо, Олега Германа і Зоряни Замкової, Степана Сапеляка, Богдана Мельничука та інших талановитих митців краю. Організатори кажуть, що були вражені великою кількістю бажаючих узяти участь у поетичному відеомарафоні. Серед них було чимало відомих особистостей та представників найрізноманітніших сфер — освітян і лікарів, літераторів і науковців, акторів і журналістів, депутатів місцевих рад і посадовців, очільників громадських організацій і працівників державних ус-

Вірші декламує наймолодша учасниця поетичного відеомарафону, п'ятирічна Соломія Животик.

Фото надане організаторами поетичного відеомарафону.

танов, студентів і школярів. Наймолодшою учасницею проєкту стала п'ятирічна Соломія Животик, а найповажнішим за віком — 90-річний Ігор Олещук, старший науковий співробітник Тернопільського історико-меморіального музею політичних в'язнів, учасник національно-визвольних змагань (постійний передплатник і дописувач «Україна молода»). — Ред.)

На YouTube-каналі біб-

ліотеки та на платформі «Прочитай.Книгозбірня» у фейсбуці розміщено 437 відеороликів, але насправді віршів прозвучало значно більше, бо багато хто з учасників декламував по кілька. Географічно ж проєкт вийшов за межі не лише Тернопольської області, а й України! Так, приміром, поезія Ганни Костів-Гуски в перекладі на італійську мову прозвучала з Італії й узбецькою — з Узбекистану. ■

■ ЕКОЛОГІЯ

Сьома вода на киселі

На морських курортах півдня України загиблих медуз цього року збирали екскаваторами, а хвилі біля берега нагадували желе

Ірина КИРПА

Аномальне літо зі спекою, що змінюється тропічними зливами, спровокувало небувале зростання чисельності медуз, як в Азовському, так і в Чорному морях.

Висока вологість також вплинула на збільшення чисельності комарів і червоних комах, відомих під назвою «соначко», у приморських районах Херсонської, Миколаївської та Одеської областей.

Але, за заявами екологів, ситуація з медузами досягла катастрофічних розмірів не лише через зміну клімату в цілому по Україні, а й відразу ж після того, як стали зводити Керченський міст на території тимчасово окупованого Криму.

— Збільшується солоність моря — поліпшуються умови для розвитку медуз. А рівень солоності пов'язаний із

багаторічним зменшенням стоку річок Дону та Кубані, — пояснив професор Херсонського державного університету Ігор Пилипенко. — У зв'язку з цим усі механізми вирішення проблеми — на території Росії, де формується основна маса прісної води, що створює водний режим Азовського моря.

Зростання кількості медуз учені пояснюють збільшенням концентрації солі в морі. На території України в Азовське море впадає обмежена кількість річок — вони мають сукупний річний стік близько 4 кубічних кілометрів, тоді як сукупний стік прісної води з території Росії становить 35-40 кубічних кілометрів на рік.

Підвищення популяції медуз — це проблема не тільки для курортного відпочинку, хоча, безумовно, це серйозний дискомфорт, адже укуси навіть звичайної чорноморської медузи — яви-

ще не з приємних. Ситуація катастрофічно скорочує харчову базу для риб, які також споживають планктон. Щоб медуз стало менше, необхідно, щоб у морі було більше риби, яка споживає планктон. На думку екологів, необхідно не просто регулярне зариблення українських водойм, а й обмеження виллову риби.

Та попри навалу медуз, відпочивальників на курортах у Херсонській області літом 2021 року стало навіть більше, ніж у минулому сезоні відпусток.

— Медузи зіпсували нам настрої, але надихає кришталево чиста вода у Чорному морі, — поділилася враженнями туристка Марія з Київської області. — Ми знайшли порятунок у можливості помандрувати по історично значимих місцях. Наприклад, оглянули острів Джарилгач, відвідали з дітьми дельфінарії, побували в заповіднику «Асканія-Нова».

Крім Чорного моря, всюдисущі медузи заповнили акваторію й Азовського моря.

Цього літа їх бачили на таких курортах, як Бердянськ, Кирилівка, а також у Приморському Посаді (село в Мелітопольському районі Запорізької області).

За словами очевидців, людей на пляжах це сусідство не особливо злякало, бо можна було спокійно плавати на надувних матрацах, адже головне — це змінити обстановку та встигнути зміцнити імунітет до початку осені. ■

■ ЗАБРУДНЕННЯ

Окупанти річок

Медузи атакують не лише море, а й Дніпро

Людмила НІКІТЕНКО

У Дніпрі біля села Чехівка, це навпроти Черкас на іншому боці Кременчуцького водосховища, відпочивальники нещодавно наловили до десятка медуз.

Про це вони повідомили в соціальних мережах і виклали відповідне відео. «За 10 хвилин спіймали приблизно

10 прісноводних медуз. Їх і раніше знаходили в Дніпрі біля Черкас», — написали черкащани.

І справді, вже кілька років поспіль літньої пори народ викладає в інтернеті фото та відео побачених дніпровських медуз, дивуючись такій екзотиці в наших краях.

Але, як наголошує кан-

дидат біологічних наук, співробітник Інституту зоології імені І. І. Шмальгаузен НАН України Юлія Куцоконь, медузи в Дніпрі тепер нерідко трапляються. Вони зовсім не ті, які живуть у Чорному та Азовському морях. Це прісноводні з ряду ліхномедуз, їх називають краспедакустами. І живуть такі вільноплавні в прісних водах не лише Дніпра, а й інших водойм світу.

Біологи також стверджують, що такому розповсюдженню прісноводних медуз сприяє спекотна погода, коли температура повітря перевищує 25 градусів. Тільки те, що вони з'явилися у нашому Дніпрі, вкотре засвідчує: головна річка України

міліє, заростає, цвіте зеленими водоростями і смердить, отже, якість води в ній катастрофічно погіршується.

І хоча прісноводні медузи безпечні для людини, та їх популяція, переконані біологи, зростатиме й надалі, а значить, вони з'являтимуть харчі дніпровських риб і кількість останніх зменшуватиметься. Окрім цього, прісноводні медузи можуть забивати системи забору води та гідротехнічні споруди.

Нагадаємо, що у нашому Дніпрі люди вилловлювали не лише медуз, а й рибу тилапію, кольчужного сома, рибу-голку, яка зазвичай водиться в Адриатичному морі біля Італії. ■

■ ВАКЦИНАЦІЯ

Уколосся — й на футбол

Восени в Україні очікують новий сплеск захворювань на коронавірус штаму «Дельта», тому влада закликає громадян активніше робити щеплення і заохочує їх до цього всіма можливими способами

Катерина БАЧИНЬСКА

В Україні підтвердили 300 нових випадків коронавірусу за останню добу. Найбільше нових інфікованих у Києві. Лідерами за поширенням ковіду також є Одеська, Тернопільська, Вінницька та Чернівецька області. Напередодні госпіталізували 400 пацієнтів. П'ятеро хворих померли.

У Міністерстві охорони здоров'я нагадують українцям про заходи безпеки. Це соціальна дистанція, маски та гігієна рук. Та закликають вакцинуватися. Також протягом минулої доби зробили 51 тисячу щеплень від коронавірусу. Майже 31 тисяча людей отримала першу дозу вакцини, а ще 20 тисяч — другу дозу. Загалом в Україні принаймні одну дозу отримали 4,1 мільйона людей, що становить приблизно 10% усього населення.

Восени Україна очікує поширення штаму «Дельта», оскільки він зараз домінує у 19 країнах Європи. Уранці 28 липня стало відомо, що в Києві помер перший пацієнт, у якого діагностували саме цей штам вірусу. Наразі в Україні підтвердили 147 випадків зараження «Дельтою».

Водночас, щоб пришвидшити темпи вакцинації, місцева влада в регіонах заохочує громадян робити щеплення, наприклад квитками на футбол або ж безкоштовним проїздом. У Києві вакциновані від ковіду можуть отримати квитки на матчі з «Шахтарем». Щоправда, таке заохочення тільки для тих, хто зробить укол в одному з торговельних центрів. У Дніпрі пішли ще далі та вирішили запровадити для імунованих безкоштовний проїзд у громадському транспорті. Водночас у міжнародному аеропорту «Бориспіль» відкрився пункт вакцинації, де українські мандрівники можуть отримати щеплення від коронавірусу. Вакцинуватися можуть усі охочі громадяни України та особи, які мають посвідку на постійне проживання в Україні, посвідчення особи чи біженця, що потребують додаткового захисту. Пункт вакцинації розташований у терміналі D. «Уколотися» там можна щодня з 9:00 до 15:00 в порядку живої черги. Доступні препарати — вакцини CoronaVac (Sinovac) та Pfizer. Щеплення є безкоштовним. Водночас при собі потрібно мати паспорт, ідентифікаційний код і мобільний телефон.

Також стало відомо, що серед людей, у яких виявили COVID-19, лише 0,7% були щеплені двома дозами антиковідної вакцини. І лише 0,4% госпіталізованих хворих були повністю вакциновані. Про це свідчать попередні дані аналізу випадків захворювання на COVID-19 в Україні з 10 травня по 3 серпня 2021 року, повідомили у Міністерстві охорони здоров'я. «Ця статистика свідчить про те, що всі вакцини, які використовує Україна, ефективно запобігають тяжкому перебігу хвороби», — стверджують у міністерстві. За даними МОЗ, станом на 3 серпня серед 24 тис. 442 госпіталізованих із COVID-19 лише 95 людей були повністю вакциновані. Це становить 0,39% від усіх випадків госпіталізації. Всього на цей час було зареєстровано 99 тис. 583 випадки захворювання українців на коронавірус. 662 з них, або 0,66%, були щеплені двома дозами. ■

ГЛАС НАРОДУ

Підготувала Інна СТЕПАНЧУК

Конотоп — особливе місто на мапі Сумщини і знакове для всієї України. Саме тут відбулася знаменита Конотопська битва, під час якої козаки, очолювані Іваном Виговським, здобули перемогу над російським військом. Це саме тут відбуваються події відомого твору Квітки-Основ'яненка «Конотопська відьма». Саме тут у молоді роки мешкав автор «Чорного квадрата» Казимир Малевич, і саме в Конотопі були продані його перші картини.

А ще це друге за кількістю населення місто Сумщини, відоме далеко за межами України своїм заводом «Авіакон» — тут ремонтують гелікоптери для країн Азії та Африки, і навіть є власний Музей авіації. Також у Конотопі курсує свій трамвай, хоча далеко не кожен обласний центр в Україні може похвалитися таким видом транспорту. І, зрештою, Конотоп — це великий транспортний залізничний вузол, дороги з якого ведуть у Росію, в глибоку Україну та на Захід, до Європи. Ось на цьому транспортному і світоглядному роздоріжжі й живе місто козацької слави та ще не так давно — промислової потуги.

Тому воно, безперечно, здається цікавим для соціологічного зондування суспільно-політичних настроїв, яке тут провели на замовлення «України молоді». Опитування проводив Центр соціальних досліджень Сумського державного університету в липні 2021 року серед дорослих жителів міста. Всього опитано 400 респондентів. Теоретична похибка не перевищує 5%.

У зоні особливої уваги — медицина і погані дороги

У попередній частині (номер «УМ» від 3—4 липня 2021 р.) ми вже аналізували блок питань, які виходять далеко за межі самого міста, тобто показують думку конотопчан щодо тих чи інших проблем загальноукраїнського масштабу. Перелік питань, про який ітиметься сьогодні, — це погляд городян на розвиток власного міста, політичні вподобання і можливі загрози для Конотопа з боку досить близького східного сусіда — Росії.

Отже, опитування красномовно засвідчило, чого в рідному місті конотопчанам не вистачає для комфортного життя. Адже відповіді респондентів на запитання анкети стосовно того, куди, з їхньої точки зору, передусім варто спрямувати кошти місцевого бюджету, свідчать про пріоритет питань благоустрою та медичного обслуговування. Оскільки у респондентів була можливість обрати декілька варіантів відповіді, наведені в **діаграмі 8** показники перевищують 100%, проте дозволяють чітко визначити актуальні питання-пріоритети.

Так, 58,8% опитаних вважають, що кошти місцевого бюджету передусім варто спрямувати на ремонт доріг та тротуарів. 47,1% вважають найбільш нагальним фінансування покращення якості медичних послуг, 46,7% — благоустрою міста (насадження, прибирання).

Загалом же характер відповідей свідчить про існування серед населення певних настроїв економії та розуміння обмеженості місцевого бюджету. Адже при можливості обрати кілька варіантів цим скористались не всі. До того ж деякі позиції, наприклад впровадження додаткових соціальних програм чи підтримку закладів освіти та культури, вирішення екологічних проблем, зазначали значно рідше. Тобто з опитування видно: культура, освіта й екологія — це те, що може зачекати, а от погані дороги і незадовільна медицина — те, з чим городяни стикаються постійно, а отже, бажать негайного вирішення таких проблем.

При цьому і в жінок, і в чоловіків по цих позиціях — щодо ремонту доріг та тротуарів і підвищення якості медичних послуг — пріоритети практично збігаються. Що ж стосується питань благоустрою міста (насадження, прибирання), підтримки закладів освіти та культури та впровадження додаткових соціальних програм, то виділення коштів бюджету на них активніше підтримують жінки.

А якщо взяти до уваги віковий зріз бачення містянами пріоритетності для фінансування з місцевого бюджету, то тут

Місто козацької слави

Куди ведуть дороги з Конотопа: на Сумщині провели соціологічне опитування на замовлення «України молоді»

8. Куди, з Вашої точки зору, передусім варто спрямувати кошти місцевого бюджету?

Діаграма 8.

ніякої несподіванки. Погані дороги однаково докучають і молоді, і людям середнього віку, і літнім респондентам. Суттєва відмінність є тільки в питанні медицини: в категорії 18-29 років це питання як пріоритетне обрали 39,70% опитаних, а у віковій категорії від 50 і старші — вже 58,50%. Як кажуть, що кому болить.

Битва як бренд: славне минуле працює на майбутнє

Окремий блок запитань анкети стосувався бачення населенням складових туристичної привабливості міста та можливих кроків влади у цьому напрямку.

Відповіді на запитання, який туристично привабливий заклад варто відкрити в реконструйованій колишній гімназії (біля собору Різдва), дозволяють побачити як певні пріоритети конотопчан, так і відсутність консолідованої позиції щодо цього питання. Більшість — 43,8% опитаних — вважає, що таким туристично привабливим закладом міг би бути сучасний музей Конотопа, який розкриє роль міста в історії України. Ще 38,7% вважають, що варто відкрити якийсь освітній заклад, а 16,4% підтримали б відкриття... торгово-розважального центру. Можемо також зробити висновок про існування певних пріоритетів у цьому питанні в опитаних представників окремих вікових груп. Так, молодь активніше підтримує створення торгово-розважального центру (27,4%), а старше покоління (49,2%) частіше зазначає важливість створення і відкриття у реконструйованій колишній гімназії сучасного музею Конотопа. Старше покоління також активніше підтримує і відкриття тут освітнього закладу.

Що стосується бачення туристичного бренду Конотопської територіальної громади, то більше половини опитаних (52,2%) вважають, що таким брендом може стати історична подія, вочевидь, маючи на увазі Конотопську битву. Ще 33,2% вважають, що це може бути архітектурна чи історична пам'ятка міста (а їх у Конотопі чимало). І лише 13,1% опитаних схиляються до варіанта, що таким брендом може стати видатна особа міста.

При цьому чоловіки частіше схиляються до позиції, що брендом громади має бути історична подія, а жінки — що це має бути архітектурна чи історична пам'ятка міста.

У ході опитування респондентами висловлені і конкретні пропозиції щодо пам'яток, подій чи окремих осіб, що могли б стати складовими бренду Конотопської територіальної громади (**Таблиця 10а**). І в пріоритеті — зовсім не конотопська відьма, яка багатьом першою спадає на думку при згадці про місто. Приємно, що близько третини містян — 27,7% — все ж розуміють вагу й історичну значущість Конотопської битви й саме довкола неї пропонують створювати майбутній туристичний

Пам'ятний камінь на честь перемоги в Конотопській битві 1659 року.

бренд. За президентства Віктора Ющенка річниця цієї події відзначали щороку, й ще тоді містяни мали можливість побачити: минуле чудово працює на майбутнє, приваблюючи в місто туристів, дослідників та всіх, кому цікава історія.

Влада і криміналітет: хто кого контролює?

Що стосується оцінок населенням діяльності місцевої влади, то вони є скоріше помірними, хоча і досить критичними. Так, респондентам було запропоновано оцінити якість роботи влади територіальної громади за 5-бальною шкалою, де 1 — влада неефективна, а 5 — максимально ефективна.

Наведені показники (**Діаграма 11**) дозволяють визначити, що трохи більше половини опитаних схиляються до позитивної оцінки. При цьому дійсно позитивні оцінки

висловили лише 12% опитаних. З них 2,8% вважають роботу влади територіальної громади максимально ефективною і ще 9% — частково ефективною. Найбільша частина респондентів — 40,9% вважають, що влада працює задовільно.

Трохи більше 40% опитаних висловили більш критичну оцінку: 20,8% вважають роботу влади територіальної громади неефективною і 19,3% — максимально неефективною. При цьому 6,95% опитаних узагалі не змогли сформулювати оцінку, зазначивши варіант «важко відповісти».

На запитання «Оцініть, будь ласка, рівень впливу криміналітету на місцеву владу» 35,4% респондентів зазначили, що такий вплив однозначно є, а 23% — що криміналітет впливає на окремих представників місцевої влади. Лише 11,3% опитаних стверджують, що такого впливу немає.

Конотопська битва	27,7
Музей-садиба генерала М. І. Драгомирова	8,4
Міський краєзнавчий музей ім. О. М. Лазаревського	5,8
Пам'ятник коню	3,6
Козацька битва під Шаповалівкою	2,6
Малевич	1,5
Музеї	1,5
Конотопська сотня	1,1
Лікар Давидов	0,7
Музей авіації	0,7
Алея Пам'яті загиблих у АТО	0,4
Архітектурна пам'ятка	0,4
Бази відпочинку, санаторії на березі річки з лісом	0,4
Бункер в Порту	0,4
Бункер на Авіаконі	0,4
Вежа Шухова	0,4
Дитячий парк	0,4
Завод "Авіакон"	0,4
Залізниця	0,4
Колишня гімназія біля Собору Різдва	0,4
Конотопська відьма	0,4
Палац Львових	0,4
Пам'ятник трамваю	0,4
Панський масток на коліспроводі	0,4
Парк (при його реконструкції)	0,4
Річка Сейм	0,4
Сур	0,4

Таблиця 10а.

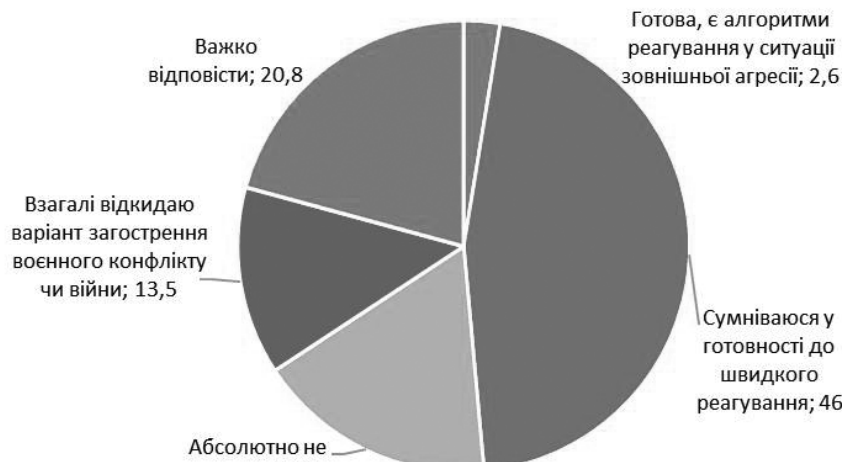
ГЛАС НАРОДУ

і політичного розчарування

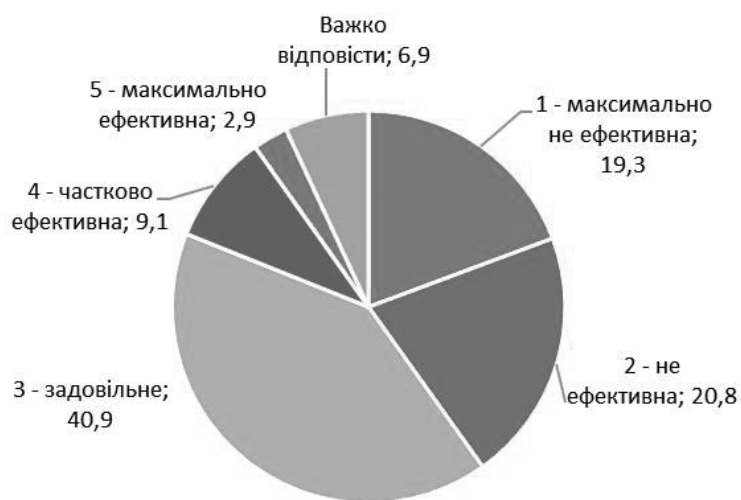
Пам'ятник Казимиру Малевичу.

12. Як Ви оцінюєте готовність місцевої влади до роботи в умовах загострення воєнного конфлікту чи потенційної війни?

Діаграма 12.

11. Оцініть якість роботи влади територіальної громади за 5-ти бальною шкалою

Діаграма 11.

Якщо завтра війна...

Досить критично оцінюють опитані і можливості та готовність місцевої влади до роботи в умовах загострення воєнного конфлікту чи масштабної війни. Відповідаючи на запитання анкети щодо такої готовності, 46% опитаних зазначили, що вони сумніваються у готовності до швидкого реагування, а 17,2% вважають, що влада абсолютно не готова до такої роботи. І це при тому, що лише 13,5% взагалі відкидають варіант загострення воєнного конфлікту чи війни (Діаграма 12).

Таким чином, більшість мешканців Конотопа допускає можливість військового загострення, визнаючи, що влада практично не готова до дій у такій ситуації. Адже лише 2,6% опитаних зазначили, що влада готова і є алгоритми реагування у ситуації зовнішньої агресії.

Досить показовими можна вважати результати відповіді конотопчан на запитання анкети щодо можливих сценаріїв поведінки місцевої влади, які є, з їхньої

Проти всіх	60,6
Важко відповісти	9,9
ЄС	5,8
За життя	5,1
Свобода	4,4
Сила і честь	2,9
Батьківщина	2,6
Рідне місто	2,6
Слуга народу	2,6
Самопоміч	1,8
Аграрна	1,1
Наш край	0,7

Таблиця 16.

точки зору, найбільш реальними у випадку відкритої агресії з боку РФ чи військової окупації (Діаграма 13). Перш за все, варті уваги 29,2%, тобто близько третини опитаних жителів, які взагалі не змогли сформулювати позицію в цьому питанні. Тобто вони не мають чіткого уявлення щодо того, як діятиме обрана ними влада у випадку реальної небезпеки. Ще 16,8% також не дали відповідної оцінки і не визначили сценарії, оскільки не вважають реальним варіант відкритої агресії з боку РФ чи військової окупації

Що ж стосується тієї частини опитаних, які все-таки визначились із цього питання, то лише 13,1% впевнені, що місцева влада однозначно не буде співпрацювати з органами влади Російської Федерації. Ще 32,5% вважають, що якась частина представників місцевої влади може піти на співпрацю, а 8,4% впевнені, що більшість буде співпрацювати. Тобто значна частина населення цілком допускає варіант відкритої або ж часткової співпраці місцевої влади з окупантами у випадку відкритої агресії з боку РФ.

Враховуючи той факт, що більшість містян усе ж допускає російську агресію, більшість опитаних (70,8%) підтримує розташування військової частини ЗСУ на території Конотопа (тут базується 58-ма окрема мотопіхотна бригада імені гетьмана Івана Виговського). Мабуть, це дозволяє почуватися впевненіше і безпечніше конотопчанам, які живуть у безпосередній близькості до російського кордону. Не підтримують — 15,3%, а 13,9% — не змогли відповісти.

Коли в політиці всі набридли...

А от відповіді респондентів на запитання анкети «Яку політичну силу на місцевому рівні ви підтримуєте?» свідчать про відсутність реальної і чітко вираженої підтримки у жодній з політичних сил і одно-

часно — про високий рівень втоми та розчарування серед населення міста. Варто зазначити, що питання було відкритим і не передбачало варіантів відповіді. Тож респонденти відзначали самостійно — чи озвучувати політичну партію чи особу.

Так, 60,6% опитаних зазначили варіант «проти всіх», тобто не підтримують жодної політичної сили. Ще 9,9% обрали позицію «важко відповісти».

Серед відносних лідерів — із досить невисокими показниками підтримки — можна назвати «Європейську солідарність» (5,8%), партію «За життя!» (5,1%) та «Свободу» (4,4%), представником якої, до речі, є мер міста Артем Семеніхін. При цьому, нагадаємо, міській владі городяни дали в цілому непогані оцінки роботи. А от у рейтингу партій «Свободу» поставили навіть нижче, ніж проросійську «За життя!», яка хоч і пройшла до Конотопської міськради, але так і не спромоглася створити там свою фракцію. І це серйозний сигнал, що експертів регіоналізм у майбутньому цілком можуть узяти реванш над «Свободою», яка на минулих виборах стала лідером перегонів. А от пропрезидентська «Слуга народу» й взагалі — лише на 7-му місці рейтингу (Таблиця 16).

Виграти сучасну Конотопську битву

Підбиваючи підсумки опитування, варто зазначити, що місто перебуває у досить тривожній розбалансованості думок і переконань. Немає тієї єдності, яка зцементує людей, поєднаних спільною територією проживання. Вам це нічого не нагадує? Так отож! Хіба що Конотоп не розділений умовно на захід і схід. А така громада — легка здобич різного штибу маніпуляторів, пропагандистів та ідеологів.

Відносну єдність населення міста продемонструвало питання про туристичний бренд: 52,2% містян, тобто фактич-

но кожен другий, схиляються до позиції, що він має формуватися навколо видатної історичної події (або ж архітектурної пам'ятки). Також не виникло серйозних протиріч і в питанні щодо розташування в місті військової частини — 70,8% «за».

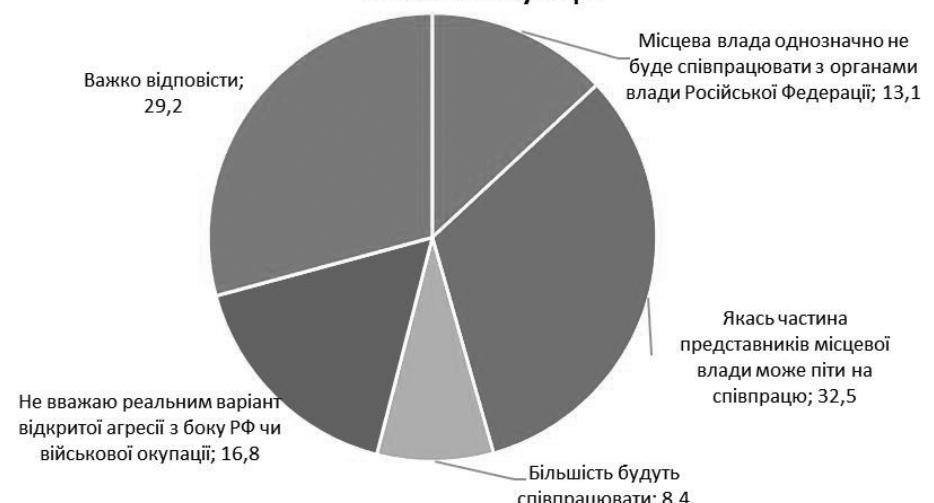
Водночас результати опитування дозволяють зробити загальний висновок про відсутність серед населення Конотопа реальної і чітко вираженої підтримки котроїсь із політичних сил і одночасно — про високий рівень втоми та розчарування серед населення міста. Адже 60,6% опитаних зазначили варіант «проти всіх» і ще 9,9% обрали позицію «важко відповісти». Тобто в сумі понад 70 відсотків абсолютно не готові заявити про свої політичні пріоритети. Якщо припустити, що ці цифри десь орієнтовно проєктуються й на мапу політичних симпатій всеукраїнського масштабу, то картина виходить геть невтішна.

Досить критично оцінюють опитані і готовність місцевої влади до роботи в умовах загострення воєнного конфлікту чи потенційної війни. І це при тому, що більшість населення (понад 85%!) допускає можливість військового загострення (лише 13,5% взагалі відкидають цей варіант), визнаючи, що влада практично не готова до дій у такій ситуації. Якщо згадати попередню частину опитування, то зауважимо, що в блоці питань, де йшлося про оцінку політики президента України стосовно Російської Федерації, 25,5% опитаних зазначили, що не підтримують її. 24,5% — підтримують. Не змогли визначитися з відповіддю 33,2%. Водночас 39% опитаних не хочуть розірвання дипломатичних відносини з РФ, тоді як 31,4% — підтримують зазначену ідею. А не змогли визначитися — 29,6%. І це на тлі того, що більшість не відкидає варіант війни! Тобто давайте «дипломатично дружити», бо «в нас у Росії родичі» або ще якийсь інтерес.

Нагадаємо, значна частина мешканців (понад 40%) цілком допускає варіант «Конотоп наш», тобто відкритої або ж часткової співпраці місцевої влади з органами влади Російської Федерації у випадку військової окупації. І це у місті, де при владі «Свобода», партія чітко окресленого націоналістичного спрямування! А які ж будуть результати в містах, де досі керують учорашні «регіоналі»? Неважко здогадатися.

Як збалансувати цю панель думок і настроїв? Чи лікується ця політична і світоглядна багатовекторність, яку роками нав'язували українцям різні політики, політики і обіцяльники? Очевидно одне: виховна тактика з формування цілісного свідомого суспільства дуже кульгає. Та навіть у таких умовах сучасну конотопську битву можна виграти. Але значно важче потім втримати її переможний результат. Івану Виговському 360 років тому це не вдалося. Блисуча і героїчна Конотопська битва так і залишилася змарнованим шансом і красномовним прикладом виграної битви та програної війни... ■

13. Які сценарії поведінки місцевої влади є найбільш реальними у випадку відкритої агресії з боку РФ чи військової окупації?

Діаграма 13.

Ганна ЯРОШЕНКО

■ КРИЗА ВЛАДИ

І нема на то Ради

Усе поставлено на паузу: Шевченківська районна в місті Полтаві рада от уже понад пів року не вирішує життєво важливих питань людей

На це нарікають жителі Шевченківського району обласного центру. Тож люди звертаються до редакції «УМ». Вони пояснюють: щоразу з нетерпінням чекають засідання сесії, яка мала б вирішити їхні нагальні питання. Однак от уже всьоме сесія не відбувається. Останнього разу, 8 липня, її не провели через відсутність кворуму — на засідання з'явилися тільки 16 депутатів із 38. Ще однією подією того дня стало звільнення головою Шевченківської райради Сергієм Хавренковим (представником партії «Слуга народу») свого першого заступника Наталії Костіної (обраниці від партії «Європейська Солідарність»). Йому передувала ціла низка звільнень працівників райвиконкому. Що ж діється в Шевченківській районній у місті Полтаві раді?

Колишній перший заступник голови райради збирається оскаржувати своє звільнення в суді

Спілкуємося з ексзаступником голови райради — волонтеркою, котра от уже восьмий рік збирає й доправляє допомогу нашим бійцям на фронт, часто буває на передовій, Наталією Костіною. «Розуміння з головою райради не було з перших же днів, — констатує пані Наталія. — У мене 35 років стажу держслужбовця, тож добре розумію, що будь-яка структура, зокрема й райрада, має працювати відповідно до чинного законодавства. А не так: сесії наш голова ввечері призначає, а вранці відміняє, причому без пояснення причин. Окрім того, і порядок денний Сергій Хавренков увесь час формує й затверджує сам, не погоджуючи навіть із заступниками та начальниками відділів. Тобто взагалі не дотримується процедури. Коли я вказувала йому на очевидні порушення, у відповідь чула: я голова, я так вирішив. Потім почалися звільнення людей. На моє запитання, чому пішли працівники, котрі добре справлялися з роботою, керівник райради прямо відповів, що йому потрібні робочі місця для своїх людей. У підсумку зі штату райвиконкому було звільнено 15 осіб. Випровадивши спеціалістів, котрі прекрасно знали свою справу, Сергій Хавренков натомість привів дилетантів, тим самим практично заваливши роботу відділів. Але ж щоб узяти нову людину, яка б відповідала певним вимогам, потрібно оголосити конкурс. Головою конкурсної комісії була я. Причому на конкурс подали документи й звільнені працівники райвиконкому, котрі мали освіту, досвід, відповідні навички. Прекрасно розуміючи, що його люди їм в усьому поступаються, голова райради відмінив конкурс. Нині, коли з відділів райвиконкому пішли професіонали, його робота практично паралізована. Дуже багато людей (а з утворенням Полтавської територіальної громади до нашого району приєднано ще й 19 сіл) подають заяви в надії, що їхні важливі, часом болючі питання будуть вирішені. І я розумію їхнє розчарування й навіть злість на владу, але тепер уже ніяк не можу вплинути на ситуацію».

«Керівник райради не на своєму місці, — вважає донедавна завідувачка загального відділу Оксана Комінар. — Він, по суті, зруйнував роботу відділів. Там тепер працюють люди за цивільно-правовим договором. Але ж це можливо тільки в разі, якщо посади є тимчасово вільними. При цьому законодавство України не передбачає тимчасового заміщення вакантних посад в органах місцевого самоврядування. У загальному відділі, який я очолювала, повний безлад. Це й не дивно, адже керівник райради перевів туди одну дівчину з бухгалтерії, а другу — з відділу ведення Державного реєстру виборців. У мене 18,5 року стажу, розпочинала зі спеціаліста й доросла до очільника відділу. А пан Сергій Хавренков, дивлячись у вічі, прямо заявляє: мені, мовляв, потрібна ваша посада. У моєму відділі було сім осіб — і він усім озвучив таку фразу. До того ж погрожував: якщо, мовляв, не підете по-доброму, я вас звільню — знайду підставу. Я зрозуміла, що в мене здоров'я не вистачить із ним боротися і написала заяву про звільнення за власним бажанням».

Щодо Наталії Костіної, то після місячного службового розслідування її звільнили через те, що не пройшла спеціальної перевірки протягом трьох днів після призна-

Наталія Костіна: «Молода людина, яка очолила нашу районну раду, прийшла сюди робити бізнес, не розуміючи, що орган місцевого самоврядування — не бізнес-структура».

чення на посаду. Річ у тому, що вже наступного дня після сесії, на якій її обрали першим заступником голови райради, жінка захворіла на коронавірусну інфекцію (причому мала складну форму захворювання), що підтверджує офіційний лікарняний лист. А спецперевірку пройшла одразу ж після того, як поборолла недугу. Тож тепер своє звільнення вважає політичною розправою, що йде врозріз із законом, і у відповідь уже подала позовну заяву до суду.

«Видно, керівнику райради дуже хотілося знайти причину, аби в обхід сесії відсторонити мене від посади, — висловлює свою думку з цього приводу пані Наталія. — Я йому була мов кістка в горлі. Уявіть собі, якщо депутати оголосять недовіру Сергію Хавренкову (а це лише питання часу), то всі рішення ухвалюватиме перший заступник. Відтак останнього треба позбутися. От ви запитуете, чи буває страшно на передовій. Ні, страшно отут, мене аж теліпає від оцієї кричущої несправедливості. Складається враження, що молода людина, яка очолила нашу районну раду, прийшла сюди робити бізнес, не розуміючи, що орган місцевого самоврядування — не бізнес-структура».

Найбільше ж шкода тих людей, котрі стали заручниками цієї ситуації, чий життєво важливий питання мали б давно вирішити.

«Ми тільки для того, щоб підняти руки при голосуванні»

Чому народні обранці не приходять на сесію райради? Це запитання ставила всім, з ким спілкувалася. Голова мандатної Комісії з питань регламенту, депутатської діяльності, етики, зв'язків із громадськими формуваннями та політичними партіями, гласності діяльності ради Володимир Зайцев, котрого обрали депутатом не вперше, переконаний, що причиною всіх бід є невміння чи небажання голови райради налагодити контакт із депутатським корпусом. «Ті депутати, з якими спілкуюся, думають так само. За попередніх очільників районної ради як було? — порівнює він. — За тиждень до сесії збиралася профільна депутатська комісія, на її засіданні завжди був присутній і голова райради. Тобто всі питання обговорювали колегіально й тільки після цього виносили на сесію. А яка ситуація зараз? Із депутатами ніхто не радиться. Ми тільки для того, щоб підняти руки при голосуванні. Наведу вам приклад: якимось їду у справах до Києва, аж тут о 19-й годині мені телефонують і повідомляють, що завтра вранці, о 10-й, розпочнеться сесія. Хоч мали б пові-

Сергій Хавренков: «От хай ті депутати, які не з'являються на сесії, і пояснять причину неявки. Вони ж обіцяли думати про народ, працювати для його блага».

домити за два тижні. Виїжджаю зі столиці й о 8-й годині прибуваю до Полтави. І тут мене інформують по телефону, що сесії не буде. Як вам такий підхід до справи? Існує ж регламент, правові норми, на які маємо опиратися. А коли відсутня комунікація з керівництвом райради, всі рішення ухвалюють одноосібно й відбувається порушення за порушенням, то я в цьому не хочу брати участі».

Про постійне порушення регламенту говорить і заступник голови депутатської комісії з питань використання земельних ресурсів та будівництва — ветеран АТО/ООС Володимир Жмуренко. Чоловік уточнює: минулого разу не прийшов на сесію через поважну причину — підліковувався у шпиталі, а останнього разу не захотів брати в сесії участь із принципу. «Про останню сесію мене сповістили за два дні. Як це так? А чому не за 10 днів, як передбачає чинне законодавство? — обурюється він. — Далі — порядок денний голова райради має узгоджувати з депутатами. Насправді ж ніхто ні з ким не узгоджує. Серед цих неузгоджених питань уже зібралось понад 250 земельних, які, згідно з нормами закону, перед сесією мала б розглянути відповідна профільна комісія. Але пан Сергій

Хавренков, певно, хоче протягнути їх пакетом. Я з цим категорично не згоден. Бо хочу розглянути кожну заяву і вникнути в її суть. А щоб розглянути понад 250 питань, повірте мені, земельній комісії треба попрацювати з тиждень. Якщо ж і далі мене запрошуватимуть на засідання сесії за два дні, я туди принципово не ходитиму. Оце така моя позиція».

Думку дев'яти депутатів найбільшої в райradі фракції партії «За майбутнє» на моє прохання озвучив голова міської організації цієї політсили Євген Дикань: «Для того, щоб депутати ходили на сесії, вони мають знати, за що голосуватимуть, а отже, як того вимагає законодавство, заздалегідь вивчити всі документи, аби переконатися, що вони абсолютно законні. Завдання ж юридичного відділу — пояснити, чому, скажімо, виділяється земельна ділянка або затверджується технічна документація із землеустрою. Наразі депутатам фракції партії «За майбутнє» взагалі не надають для ознайомлення документів із тих же земельних питань, які мають виносити на сесію, вони не мають змоги розібратися в них і на засіданнях профільної комісії, бо останні не збираються. На жаль, відсутній

Володимир Жмуренко: «Пан Сергій Хавренков, певно, хоче протягнути земельні питання пакетом. Я з цим категорично не згоден».

і конструктивний діалог із головою райради. Надайте відповідний перелік документів для ознайомлення — і депутати готові згідно з регламентом зібратися на сесію й підтримати людей, які подали заяви. Поки що ж вони принципово туди не ходять, бо не знають, як це зробити в законний спосіб».

«Голова райради зумів налаштувати проти себе багатьох людей, за такой короткий час — якихось пів року — втратив повагу, довіру. Мені шкода тих, хто змушений працювати під його керівництвом. Найбільше ж шкода тих людей, котрі стали заручниками цієї ситуації, чий життєво важливий питання мали б давно вирішити — натомість вони висять у повітрі. І коли відбудеться довгоочікувана сесія райради, невідомо. Думаю, з цим головою вона навряд чи відбудеться», — прогнозує Наталія Костіна.

Мені вдалося поспілкуватися і з головою Шевченківської районної в місті Полтаві ради Сергієм Хавренковим. Він одразу ж спростував усі звинувачення на свою адресу. «Перш ніж ставити мені запитання, проаналізуйте, коли були викладені на сайті райради розпорядження про скликання сесії, порядок денний, проекти рішень — і у вас складуться всі пазли, — порадив пан Сергій. — Той же порядок денний сесії висить на сайті вже два місяці. Сесії ж не відбуваються через відсутність кворуму. От хай ті депутати, які на них не з'являються, і пояснять вам причину неявки. Вони ж обіцяли думати про народ, працювати для його блага. Земельна комісія збиралася, кворум був. Але депутати окремих фракцій її засідання пропустили. Тому й не знають, що земельні питання розглядалися. Ви маєте перевіряти інформацію, а не керуватися чутками. Як так виходить, що в депутатів, які приходять на сесію, вся інформація є, а в тих, хто не приходить, — немає? Можливо, останні просто не хочуть співпрацювати? На електронну пошту кожного депутата райради відправляються матеріали сесії — у нас реєструються всі вихідні відправлення. Тобто вся інформація надана. А чому депутати фракцій партії «За майбутнє», «Партії простих людей Сергія Капліна» в повному складі й частково партії «Європейська Солідарність» ігнорують засідання сесії, це ви краще в них запитайте».

Власне, я це й зробила. Однак, вислухавши всіх, так і не прояснила питання: скільки ще чекати полтавцям, коли нарешті збереться сесія й вирішити їхні нагальні питання? Чому містяни й не тільки мають страждати через те, що люди, яким ми надали мандат довіри, навіть не намагаються домовлятися, шукати компроміс і ставити інтереси виборців вище за політичні амбіції та власні інтереси?

Нагадаємо, згідно з регламентом райради, сесії мають скликатися не рідше одного разу на квартал, а з питань відведення земельних ділянок — не рідше, ніж раз на місяць.

P.S. Призначена вчоргове на 29 липня сесія Шевченківської районної в місті Полтаві ради знову не відбулася через відсутність кворуму: на її засідання не з'явилася й третина депутатів. Тим часом люди, чий питання мала б вирішити довгоочікувана сесія, знову «чекають з моря погоди». ■

Олег ГАНСЬКИЙ

Другий місяць літа неабияк засмутив автомобілістів: вартість заправки автомобілів зросла на 1-1,5 гривні за літр. Причому подорожчання зачепило і бензин, і дизель, і альтернативне паливо — скраплений газ пропан-бутан, який здобуває все більшу популярність на ринку. І подорожчання останнього виявилось чи не найістотнішим.

Такий недоступний бензин

Аналітики паливного ринку констатують: у липні в нашій державі стрімко зросли ціни на бензин, у деяких мережах АЗС він подорожчав відразу на 1-1,5 грн. Так, А-95 за цей період піднявся в ціні на гривню, і його середня ціна коливається у межах 28-31 гривні, — при цьому продовжуючи перебувати в коридорі, визначеному владою. Але навіть попри державне регулювання така ціна, з огляду на українські зарплати, — надмірно висока, що подалу переводить автомобільне паливо в число товарів із розряду лакшері.

Так, за даними дослідження вартості та купівельної спроможності у різних державах Європи, Україна посіла останнє місце на континенті за доступністю бензину. Для оцінки доступності палива в різних країнах був розрахований обсяг бензину, який можуть придбати на свої середньомісячні зарплати жителі країн Європи, на основі даних офіційної статистики.

Попри те, що бензин А-95 у нашій державі — один із найдешевших у Європі, громадяни на свої середньомісячні зарплати можуть купити лише 380 літрів палива. Це майже в сім разів менше, ніж у Люксембурзі, який лідирує у цьому переліку і де жителі можуть придбати близько 2,6 тис. літрів бензину. Також аутсайдерами рейтингу є Румунія, Словаччина, Білорусь і Болгарія. За дешевизною палива серед європейських країн Україна опинилася на четвертому місці. Перше місце за цим показником зайняв Казахстан.

Три причини дорожчє

Але якщо бензин і дизельне паливо в Україні перебувають під моніторингом Міністерства економіки, яке обмежує їх неконтрольоване зростання, то автогаз залишився поза процесами, які обмежують його рекордне подорожчання. Таким чином кілька тижнів тому ми побачили стрімкий ціновий сплеск.

Ціни на автогаз почали стрімко зростати з перших чисел липня. Як кажуть експерти, з цілком об'єктивних причин. Їх декілька.

Перша — подорожчання нафти. На світових біржах котирування йшли навіть понад 80 доларів за барель, що пов'язано з підвищувальною тенденцією на ринках усіх енергоресурсів через підвищений попит. Додатково ж потреби в енергоресурсах у світі зростають завдяки активізації економіки після пандемії.

На початок серпня нафта продовжує перебувати в коридорі близько 75,6 долара за барель, але загальна тенденція залишається такою ж. Скраплений газ, як відомо, є продуктом переробки нафти, тому безпосередньо до неї прив'язаний за цінами.

Друга причина — зростання світових цін на газовому ринку. Так, через деструкційну політику Росії, яка обмежує надходження природного газу свого виробітку на європейські ринки на тлі небувалої спеки, вартість тисячі кубометрів уже в перші числа серпня перевищила позначку в 500 доларів. При цьому ще в березні 2021 року газ коштував 200-250 доларів. На азиат-

ДО РЕЧІ

Нафта на складі

Компанія «Укртранснафта» запустила послугу зберігання нафти в режимі «митний склад» на території України. Статус митного складу отримали два об'єкти: резервуарний парк морського нафтового терміналу «Південний» і магістральний нафтопровід «Лисичанськ — Кременчук».

«Відтепер замовники послуг можуть зберігати нафтовий ресурс на цих об'єктах у режимі «митний склад» до 1095 днів, — наголосили в пресслужбі. — Такий додатковий вид діяльності, як зберігання нафти, дозволить підвищити конкурентоспроможність та ефективність функціонування нафтотранспортної системи України».

За повідомленням компанії, в нинішньому році відбувається поступове відновлення нафтового ринку. «Однак тиск на нього нині здійснюють побоювання, пов'язані з темпами поширення нового штаму коронавірусу в світі і запровадженням нових карантинних заходів. Усе це відіб'ється на світовій економіці і спричинить коливання попиту на нафту. В умовах волатильності світового та регіонального нафтових ринків гнучкість нафтотранспортної системи України та готовність «Укртранснафти» надавати послуги зі зберігання нафти в режимі «митний склад» дозволять створити додаткові можливості для учасників цих ринків», — заявив генеральний директор компанії Микола Гавриленко.

ських ринках, зокрема в Китаї, спотовими обсягами газу в окремі дні торгували взагалі за рекордними цінами — до 700 доларів за тисячу кубів, при цьому покупці викупували весь запропонований обсяг. А враховуючи, що китайський газовий ринок орієнтується в основному на скраплений газ, то його постачальники «зібрали» обсяги з Європи і перебронювали їх на Китай, де зараз можна отримати велику маржу. Автомобільний скраплений газ — це окремий сегмент. Але загальні тенденції на ринку LNG-газу на нього теж впливають.

Третя причина, на думку експертів, — дефіцит газу в Україні. За оцінками консалтингової агенції «А-95», за даними на кінець липня поставки автогазу в Україні ледь перевищили 100 тис. тонн, що на 12 тис. менше, ніж за аналогічний період липня. А тому дефіцит автогазу був прогнозований.

Гравці ринку пояснюють: на ремонт зупинився Мозирський НПЗ, який постачає нам великі обсяги. Про це завчасно попередили, але наростити поставки з інших джерел не вдалося — головним чином через зміну постачальника російських нафтопродуктів до нашої держави. При цьому автогаз — продукт досить специфічний, великих сховищ під нього в операторів немає. Тому найменший збій у графіку поставок тут же відчувається на ринку.

Цією ситуацією скористалися трейдери, в яких був автогаз — вони почали підвищувати оптові ціни, що позначилося і на роздрібних розцінках. Тобто до об'єктивних факторів додалися і банальні спекуляції.

Дуже дивний збїг

Аналітики ринку відзнача-

ПОВНИЙ БАК

Газуй на максимум

Вартість автогазу сягла свого максимуму — 18 гривень за літр. Фахівці прогнозують понад 20 грн, що означатиме масову відмову від цього пального — водії перейдуть на бензин

Пропан-бутан стає «золотим» і ... нікому не потрібним.
Фото з сайту auto.ria.com.

ють, окрім об'єктивних причин, і цілу низку дивних збїгів. Так, автогаз традиційно дорожчає у серпні, коли починаються сільськогосподарські роботи, а значна частина техніки використовує саме цей ресурс.

Зрештою, доволі дивно, що саме на літній період, коли збільшується попит, «раптом» стають на ремонт переробні заводи і паралельно з цим змінюються шляхи надходження пального до нашої країни. Таку ситуацію ми бачимо всі останні роки, а найяскравішою вона була в 2018 році, коли вартість скрапленого газу досягла 16,03 гривні за літр. Тоді також сплеск ціни пояснили дефіцитом ресурсу в трейдерів. Високий попит перестав покриватися імпортом, у результаті багато газонаповнювальних станцій стояли порожні.

Але тоді причина була проста і очевидна: припинення реєкспорту російського газу через Білорусь за сірими схемами. Наприкінці вересня — на початку жовтня 2018 року Росія закрила «білоруський канал», одночасно відкривши можливості для легальних прямих поставок в Україну. Однак логістика нових схем ще не була відпрацьована, і тому на ринку виник тимчасовий дефіцит пропан-бутану.

Серед «сірих» схем журналісти-розслідувачі оприлюднювали й оборудки за участю певних медіа-персон українського бізнесу та політики, серед яких — одіозний Віктор Медведчук.

Дорожчати вже нікуди?

Головне питання — що ж буде далі на ринку скрапленого автогазу? Ситуація на ринку, на жаль, не змінюється, а отже, причини, через які в Україні відбулося безпрецедентне подорожчання автогазу, залишаються дійсними. Понад це, до них додалася і надзвичайно спекотна погода, яка, за твердженням фахівців, негативно впливає на технологічний процес виробництва ав-

тогазу. Долучилися до проблеми також руйнівні шквали та зливи, що пронеслися Європою, порушивши тим самим логістику та зупинивши подекуди перевезення небезпечних вантажів.

Відтак за минулий тиждень гуртові ціни на пропан-бутан зросли на 200 гривень за тону, сягнувши показника в майже 29 тис. гривень. Тож АЗС сьогодні закуповують товар за завищеними цінами, а отже, потім, коли ситуація нормалізується, будуть намагатися продати цей товар, не втративши вкладені кошти. Іншими словами, обвального падіння вартості газу не буде.

Ускладнює процес здешевлення і той факт, що маржа на автогаз є невеликою: близько однієї гривні. У той час, як на бензині чи дизелі цей показник сягає 5-7 гривень за літр.

Хоча, з іншого боку, вже наприкінці липня поставки автогазу почали поступово стабілізуватися. Зростання цін зробило наш ринок преміальним, і на нього почали везти морський ресурс. Хоча і це не дозволило повністю закрити дефіцит.

У серпні ситуація, ймовірно, особливо не зміниться. Знайти дешеве паливо наразі ніде: в Росії ціни на високому рівні, а місцева влада почала квотувати експорт нафтопродуктів, щоби подолати проблему. Не втішають і білоруські виробники, знову затіявши ремонт своїх переробних заводів у сезон найбільшого попиту на продукцію. Тож раніше вересня не варто очікувати суттєвого збільшення надходження пропан-бутану з цієї країни.

Нестачу автогазу Україна може спробувати перекрити завдяки імпорту з Казахстану, західних країн і залучення морських поставок. Утім мало ймовірно, що ціна цього товару буде нижчою за існуючу. Такої думки дотримується, зокрема, аналітик «А-95» Артем Куюн.

За його прогнозами, середньозважена ціна на серпень — 19

А ТИМ ЧАСОМ...

Сховища готові до зими

Теплий сезон у нашій країні завершується, а це означає, що енергетики готуються до настання опалювального сезону. Так, «Нафтогаз України» вже закачав у підземні сховища понад 17 млрд кубометрів газу.

«Таким чином, доручення уряду було виконано достроково, за 2,5 місяця до початку опалювального сезону», — бадьоро відрепортував голова правління «Нафтогазу України» Юрій Вітренко. За його словами, значна кількість газу, який зараз зберігається в підземних сховищах України, належить комерційним компаніям, у тому числі й іноземним.

Однак у «Нафтогазі» розраховують, що при нормальних умовах функціонування ринку приватні компанії будуть реалізовувати паливо в Україні, а не ввозити за кордон. Також Вітренко наголосив: нині НАК продовжує імпортувати газ і закачувати його в сховища.

гривень за літр. Деякі його колеги називають цифру в 20 гривень за літр і навіть більше.

Хоча, враховуючи, що пропан-бутан є не головне, а лише допоміжне паливо для автомобілів, він не може дорожчати безкінечно. На думку експертів, заправлятися газом вигідно, поки співвідношення між цінами на газ і бензин не перевищує 0,6. В іншому випадку ефект економії нівелюватиметься, тож сьогодні автогаз перебуває на переломному етапі. Якщо подорожчання зупинити не вдасться, водії просто відмовляться споживати це паливо, переключившись на бензин. Вартість якого, нагадаємо, регулює держава.

Тезу, що автогазу вже нікуди дорожчати, підтримує й експерт нафтогазового ринку Леонід Косянчук. «Якщо Мінекономіки встановило граничну ціну на бензин 31,64 грн за літр — то беріть звідси 55% — і це буде гранична ціна скрапленого газу. Якщо навіть АЗС поставлять вищу ціну, то це будуть їхні збитки», — констатував він. ■

■ ГАМАНЕЦЬ

Менше клопотів — більша зарплата?

Мер Вишгорода випередив інших колег за оплатою праці

І. ПЕТРЕНКОВ

Вишгород, Київська область

Цікава інформація щодо міських голів Київської області. Виявляється мери таких міст, як Біла Церка (понад 200 тис. населення), Бровари (понад 100 тис.), Бориспіль (понад 60 тис.), отримують зарплатню значно меншу, ніж голова Вишгорода — містечка з населенням усього 23 тисячі осіб. І так було останні кілька років, відколи Момот Олексій Вікторович став керівником цього населеного пункту. І все ніби за законом, адже цю зарплатню і доплати йому встановили депутати Вишгородської міської ради. Скажімо, на 2021 рік «війт» Вишгорода отримує: а) щомісячну доплату 50% до посадового окладу за виконання особливо важливих робіт; б) щомісячну премію 300 (!!!) % посадового окладу; в) премію 300 (!!!) % посадового окладу до державних, професійних та ювілейних дат; г) матеріальну допомогу на оздоровлення — середньомісячну заробітну плату — при наданні щорічної відпустки; д) матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань.

Цікаво, а яку зарплатню отримує мер Києва? ■

■ ПОДЯКА

Люди з великої букви

Колегам Гіппократа, що не зрадили клятві

Валентина ФІЛІМОНОВА

Київ

Шановна редакціє! Звертаюсь до вас зі своїм листом, у якому хочу розповісти свою маленьку історію. Так трапилось, що мені довелося звернутися в Київський онкоцентр, де після обстеження мені підтвердили невтішний діагноз — онкологія. Я потрапила до Бакієва Михайла Федоровича — це лікар від Бога.

Після короткочасного лікування була операція, завдяки чому я почуваюся добре і тому звертаюсь в редакцію, щоб через вашу газету висловити велику подяку Михайлу Федоровичу, завідувачці відділення Харченко Катерині Володимирівні, старшій сестрі Журавльовій Руслані Юріївні та всьому медперсоналу за їхнє розуміння і чуйність, за людяність по відношенню до хворих, адже онкохворі часто бувають знервованими, а інколи й капризними внаслідок перенесених болей. Дякую Вам усім! Хочу побажати залишатися завжди Людьми з великої букви, а також добра та благополуччя. Низький уклін вам від вашої колишньої пацієнтки! ■

■ ШИМАНЧУК

Рівне

У IX-X століттях київські князі Святослав та Володимир зі своїми військами штурмували Константинополь, у X ст. князь Володимир охрестив Київську Русь. А що ж країна Моксель? Вона проживала в лісах і болотах Півночі і про неї ніхто нічого не знав і не чув, а от про Русь на той час знала вся Європа.

Путін, який не любить читати історію, нехай подивиться на карту Європи XVIII ст., на якій чітко написано назву його батьківщини — Московія. А от «Росія» — це вигадана назва для того, щоб привласнити собі історію Київської Русі. Історики всієї Європи не знайдуть згадки про такий народ, як росіяни, оскільки це нащадки Золотої Орди, які загарбали собі все, в тому числі й назву чужої країни.

Уся історія Московії-Росії — це історія загарбницьких війн. Жити в мирі і злагоді із сусідами вони просто не вміють і не хочуть. Москаль без ворога — як колорадський жук без картоплі. Путін весь час твердить про один народ, але якби це була правда, то українська мова панувала б на всій території Московії, а український прапор із тризубом майорів би над усіма баштами Кремля.

Президент Росії опублікував своє звернення двома мовами — російською та українською, визнавши ще раз, що московити-«росіяни» та українці-руси ніколи не були, не є і не будуть одним народом, і Путіну не треба марити імперськими, «царськими» забаганками про цю єдність.

Президент Росії заявляє, що причиною розколу Європи є політика США

■ НАРОДНИЙ ПОЛІТКУЛЬТ

Москаль без ворога — що колорадський жук без картоплі

Аналіз особливостей російської політики

та Євросоюзу щодо розширення НАТО всупереч нібито запевненням з їхнього боку ще Горбачову, що такого розширення не буде. Проте він забуває, що каталізатором цього розширення є сама Росія. Не США чи Євросоюз окупували частину Молдови, Абхазії, Південної Осетії, а тепер Криму й частини Донбасу. Західні держави завжди заявляли і заявляють, що двері НАТО відкриті навіть для Росії, про що ще не так давно говорив сам Путін. Ніякого міжнародного договору чи якогось іншого письмового документа між західними країнами і Росією, які б забороняли вступ до НАТО колишнім республікам СРСР, не було і немає.

Росія ж, підписавши низку міжнародних договорів — у Хельсінкі (про права людини), Будапештський меморандум (про відмову України від ядерної зброї в обмін на її безпеку, територіальну цілісність та суверенітет), договір про дружбу з Україною та визнання її кордонів, договір про Азовське море та інші міжнародні морські договори, — ніколи не виконувала й не визнавала ці документи, навпаки, виступи-

ла з відкритою агресією проти України, яка триває ось уже восьмий рік.

Путін не приховував, що його метою є знищення України і відновлення російської імперії в її колишніх кордонах. Зовнішня та внутрішня політика Путіна — це яскраво виражена імперська, царська, політика Росії, яка також не визнавала Україну, її мову, культуру, звичаї, її окремішність від Московії.

Президент США Джоозеф Байден заявив, що основними супротивниками США є Китай та Росія, і дуже дивно є позиція президента Зеленського щодо Китаю. Виходить, що Україні вже не потрібна фінансова і збройна підтримка США, а також НАТО та ЄС, а його риторика щодо цих структур — це словоблуддя, і твориться це напередодні очікуваного візиту президента України в США. Невже такою політикою Зеленський збирається укріпити довіру Америки до України?

Непрофесійність президента Зеленського і його команди веде до провалів як у зовнішній, так і у внутрішній політиці та до нового Майдану. ■

■ ІГОР ОЛЕЩУК,

учасник визвольних змагань

Тернопіль

Не можу не зреагувати на «наукову статтю» В. Путіна щодо національного питання (з його точки зору, українці й росіяни — один народ). У зв'язку з цим вважаю наступне. Київська Русь у 988 р. прийняла християнство, яке лише в XI-XII століттях поширилось на московську людність, адже перша згадка про Москву датується 1147 р. Наступне: діячі науки та культури України у XIV-XVI ст.ст. допомогли москвинам заснувати і розвинути науку та культуру (Ф. Прокопович, С. Яворський,

■ ВІДЛУННЯ

Вкрали — віддайте

Президент та парламент України повинні дати гідну відповідь сусідам

Д. Туптало, Д. Бортнянський, М. Березовський та ін.). Далі: московська держава привласнила українське скіфське, козацьке та церковне золото. І, зрештою, 300 років тому, в жовтні 1721 р., москвини вкрали в нас істо-

ричну назву і нарекли себе Російською імперією, тобто Росією.

Пропоную президенту України Володимирі Зеленському і Верховній Раді України щодо всіх цих питань ухвалити відповідні рішення. ■

З кожним роком все більшою проблемою стає цвітіння Дніпра. Екологи б'ють на сполох, адже дніпровською водою користується 70% населення України. Причини такого стану пов'язані як із втручанням людини в екосистему водойм, так і з кліматичними змінами (підвищення сонячної радіації та температури повітря тощо).

■ ПОЛІТПАРНАС

Спробуймо

Вадим КРИЩЕНКО

Київ

*Під себе світ переробляти важко,
Частіше він переробляє нас.
Він щось дає... Та, скажем без поблажки,
Ще більше забирає водночас.*

*Дас багатство — забирає совість,
Дас величність — забирає честь.
Щезає правда у лукавім слові,
Коли нажива, наче щедрий тесть.*

*На жаль, така у нас сьогодні дійсність.
Куди ми котимось — угору чи униз?
Але так хочеться щоб щирість, елегантність
Здолала жадібність, де злісний практицизм.*

*Ні, хитрунів не слухаймо трактати,
Де тільки заклики порожні «Гей!» та «Гей!».
Братове, спробуймо цю дійсність пом'якшити
На доброту, щоб тішила людей.*

■ ДИКТАТУРИ

Рік сподівань і краху ілюзій

Білорусь після «президентських виборів»: закручування гайок і світова ізоляція

Ігор ВІТОВИЧ

Минув рік після президентських виборів у Білорусі, після яких у країні спалахнула гостра політична криза. Притомна частина білоруського суспільства сподівалася на цих виборах демократичним шляхом усунути багаторічного білоруського диктатора Олександра Лукашенка, а сам диктатор ставив собі за мету будь-що зберегти владу. Навіть незаконними методами.

До фінішу дійшли не всі

Президентська кампанія 2020 року в Білорусі була найзапеклішою в історії країни. Своє бажання балотуватися спершу виявили 55 осіб — рекордна кількість за всю історію виборів у Білорусі. Серед них було досить багато відомих імен. Однак стати кандидатами в президенти і дійти до голосування 9 серпня вийшло лише у п'ятьох. Що сталося з тими, хто збирався поборотися за крісло президента Білорусі?

Для багатьох кандидатів у президенти бажання скласти конкуренцію Олександру Лукашенку закінчилося тюремним ув'язненням ще до початку самої кампанії. Одним із перших був заарештований блогер, автор ютуб-канала «Країна для життя» Сергій Тихановський. Блогера звинувачують у порушенні одразу чотирьох статей кримінального кодексу країни. В ув'язненні Тихановський перебуває вже понад рік, і лише наприкінці червня суд почав розглядати його справу в закритому режимі.

У кримінальній справі Тихановського проходить й опозиціонер Микола Статкевич. Він зібрав команду з 30 осіб, які мали отримати статус кандидатів лише для того, щоб використовувати кампанію для законних мітингів і зустрічей із людьми. Самі ж вибори планувалося бойкотувати. Жоден із них, як і сам Статкевич, зареєстрованим кандидатом не став. Зараз Статкевичу і Тихановському загрожує до 15 років в'язниці.

За два місяці до виборів був заарештований і головний фаворит виборчої кампанії — ексголова «Белгазпромбанку» Віктор Бабаріко. Нещодавно Бабаріка засудили до 14 років позбавлення волі — нібито за

Світлана Тихановська зізналася, що навіть за кордоном не відчувається в безпеці.

легалізацію коштів, отриманих злочинним шляхом, та одержання хабара. Він відбуває покарання в колонії в Новополюцьку.

Через загрозу арешту за кілька тижнів до виборів країну був змушений залишити і ексголова Парку високих технологій Валерій Цепкало, якого не зареєстрували кандидатом у президенти. В країні залишалася дружина політика Вероніка Цепкало, яка продовжувала передвиборчу кампанію в складі об'єднаного штабу Світлани Тихановської, проте у ніч на 9 серпня минулого року виїхати з Білорусі довелося і їй. На даний момент подружжя Цепкало мешкає в Ризі та продовжує суспільно-політичну діяльність.

Трьох інших кандидатів у президенти під час електоральної кампанії називали «спойлерами» («підсадними качками» режиму) — Андрій Дмитрієв, Анна Канопацька і Сергій Черечень. За офіційними даними, вони на виборах зібрали близько одного відсотка голосів, але всі троє не визнали результати і подавали офіційні скарги до ЦВК. За час протестів та репресій нікого з них не було заарештовано, вони досі живуть у Білорусі.

Довгі руки режиму

Зареєстрована кандидатка у президенти Світлана Тихановська спершу пішла на вибори лише для того, щоб підтримати чоловіка. До весни минулого року пані Тихановська була далека від політики. Вона

закінчила педагогічний інститут у Мозирі (невелике місто на південному сході Білорусі) і жила, як говорила вона сама, звичайним життям із чоловіком Сергієм і двома дітьми. Хоча колишня домогосподиня не мала жодного політичного досвіду, проте швидко стала прапором білоруської опозиції та головною суперницею бацьки. «Лукашенко просто не міг повірити, що жінку здатні сприймати всерйоз», — говорила вона пізніше в одному з інтерв'ю. За офіційними даними, Світлана Тихановська, яка збирала багатотисячні мітинги на свою підтримку, набрала 10,1% і посіла друге місце після Лукашенка. Опозиція вважає її переможницею виборів. 11 серпня Тихановська пішла подавати скаргу на результати виборів до ЦВК, але невдовзі мусила втекти від імовірного арешту до Литви.

Нині Тихановську називають лідеркою білоруської опозиції, констатує «Німецька хвиля». За місяці, проведені за кордоном, вона зустрілася з понад 30 президентами і прем'єрами західних держав, серед яких канцлерка Німеччини Ангела Меркель, президент США Джо Байден, прем'єр-міністр Великої Британії Борис Джонсон та інші провідні світові політики. Офіс Тихановської, яку вже охрестили «політичною Попелюшкою» за її стрімку політичну кар'єру, лобіює запровадження європейських і американських санкцій, надає допомогу постраждалим у Бі-

лорусі й продовжує політичну боротьбу.

Утім, навіть перебуваючи за кордоном, білоруси відчувають страх перед режимом Лукашенка, каже лідерка білоруської опозиції Світлана Тихановська. Про це вона заявила в інтерв'ю агенції дра, оприлюдненому в неділю, 8 серпня. «Зараз ніхто не може відчувати себе в безпеці, і я теж, — сказала Тихановська. — Я не знаю, наскільки довго є рука режиму». При цьому вона згадала смерть білоруського активіста Віталія Шишова, якого знайшли повішеним у парку в Києві.

Тихановська наголосила на важливості санкцій. «Ми віримо, що економічний та політичний тиск можуть посприяти тому, що режим змінить свою поведінку, та змусять його почати діалог з білорусами, звільнити політичних в'язнів та сісти за стіл переговорів», — вважає вона. Згадуючи про придушення протестів у Білорусі, Тихановська зазначила, що опозиція не була готова до такої брутальності з боку влади. Втім, на її думку, репресії свідчать про «слабкість режиму, а не його силу».

Усі, хто проти, — терористи

Тим часом Європейський Союз застерігає правителя Білорусі Олександра Лукашенка щодо можливих нових санкцій. Відповідну заяву було оприлюднено до річниці президентських виборів у цій країні. «ЄС готовий розглянути по-

дальші заходи з огляду на відверте ігнорування режимом міжнародних зобов'язань», — заявив 8 серпня глава європейської дипломатії Жозеп Боррель від імені всіх країн-членів Євросоюзу.

«Холодною громадянською війною» називає нинішню ситуацію в Білорусі політолог Валерій Карбалевиц. Він вважає, що криза не вирішена і що немає жодних ознак змін у цьому плані. «Сдиний метод, визнаний владою, — це насильство, і хоча протест був паралізований понад півроку, це насильство триває», — сказав Карбалевиц, який нещодавно також вирішив залишити Білорусь через ситуацію в країні.

На думку експерта, нинішня влада не має соціальної легітимності, і суспільство глибоко розділене. Всередині країни, за його оцінкою, існує «психологія холодної громадянської війни». «Суспільством вважаються лише ті, хто підтримує Лукашенка. Інші — вороги, зрадники, терористи та фашисти. Проти них держава може дозволити собі все — закон не працює», — зазначив Карбалевиц. Ця ситуація «привела до еміграції десятків тисяч громадян як із політичних, так і з економічних причин».

На його думку, навіть ті, хто підтримував уряд, відчуваються некомфортно. «Вони не відчувують, що виграла. Тому репресії тривають, оскільки влада сама не вірить, що вона здобула громадську підтримку», — каже Карбалевиц.

Поки всередині країни триває «ліквідація структур громадянського суспільства» і триває зовнішня напруженість у відносинах із Заходом, Білорусь стає все більш ізольованою. «Я не думаю, що режим свідомо обирає ізоляцію, тому що це завжди шкоди економіці, ніхто не зацікавлений в ізоляції сам по собі. Але цей процес є побічним ефектом боротьби за утримання влади — зараз він є найвищим пріоритетом», — зазначив Карбалевиц.

Після 2014 року, тобто від анексії Криму Росією та війни на Донбасі, білоруська зовнішня політика ґрунтувалася на кількох стовпах — багатобекторності, концепції «донора безпеки» та вдалому розташуванню між Сходом та Заходом, що дозволяло заробляти гроші на транзиті та посередництві. Сьогодні, як сказав Карбалевиц, ці поняття із розряду «казок». Відносини із Заходом погіршилися, Білорусь перестала бути надійним партнером у процесі врегулювання конфлікту на Донбасі, а такою була поставлена під сумнів роль посередника у бізнесі між Сходом і Заходом. ■

■ НОВИНИ ПЛЮС

ОБСЄ не спостерігатиме за вересневими виборами в Росії

ОБСЄ повідомила, що не буде направляти свою місію спостерігачів на майбутні парламентські вибори в Росії через обмеження щодо кількості спостерігачів, запроваджені Москвою. Росія погоджується на 60 представників ОБСЄ, тоді як організація мала намір направити туди 500 своїх людей. «Ми дуже шкодуємо, що не можемо спостерігати за майбутніми виборами в Росії», — сказав Маттео Мекаччі, директор Бюро ОБСЄ з демократичних інститутів та прав людини (БДІПЛ). Він наголосив, що для ОБСЄ «можливість самостійно визначати кількість спостерігачів» «необхідна в організації будь-якої міжнародної місії спостереження». Згідно з комюніке ОБСЄ, Росія скоротила кількість спостерігачів БДІПЛ та Пар-

ламентської асамблеї ОБСЄ до 60, посилюючи небезпеку пандемії коронавірусу. У комюніке ОБСЄ зазначається, що, за оцінкою БДІПЛ, у Росії «наразі немає жодних обмежень на в'їзд, пов'язаних із пандемією, та правил подорожей, які б перешкоджали розгортанню повноцінної місії для спостереження за виборами».

Любов Соболь залишила Росію

Соратниця опозиціонера Олексія Навального Любов Соболь залишила Росію. Про це в неділю, 8 серпня, повідомили деякі російські провідні ЗМІ, а також головний редактор радіостанції «Ехо Москви» Олексій Венедиктов. За вироком суду Соболь заборонено залишати Москву і Московську область. «Любов Соболь полетіла в Стамбул рейсом із «Внуково» ввечері 7 сер-

пня», — повідомив телеканал РЕН ТВ із посиланням на власне джерело. За даними телеканала, в Стамбулі Соболь зробила пересадку, кінцевий пункт призначення телеканал не повідомляє. 3 серпня Преображенський районний суд Москви засудив Любов Соболь до півтора року обмеження волі за так звану «санітарною справою». Згідно з вироком, їй заборонено виходити з дому з 22:00 до 6:00, не можна відвідувати масові заходи і виїжджати за межі Москви та Підмосков'я, а також потрібно відзначитися в інспекції тричі на місяць. Вирок суду поки не набрав чинності до оскарження. Замість оскарження опозиціонерка вирішила залишити Росію, як і багато інших її однодумців, для уникнення ув'язнення, в яке відправляють всіх неугодилих Кремлю перед вересневими виборами.

Таліби захопили три провінційні столиці Афганістану за три дні

Бойовики руху «Талібан» продовжують захоплювати Афганістан, передає Fox News. Як повідомляє телеканал, у неділю, 8 серпня, вони захопили місто Кундуз на півночі ісламської республіки, третю провінційну столицю за останні три дні. Минулого тижня таліби захопили адміністративний центр провінції Німроз — місто Зарандж (6 серпня), а також столицю провінції Джаузджан — Шибарган (7 серпня). За даними «Рейтер», велика частина Зарандж перейшла під контроль «Талібани» без будь-якого опору. Раніше офіційний представник політичного офісу руху «Талібан» Мухаммад Наїм заявив, що таліби не прагнуть встановити панування над всім Афганістаном, їх мета — «вільна ісламська державна система».

■ НОВОДРУК

Песимістичний оптиміст

Щойно у видавництві «Люта справа» побачила світ збірка віршів визначного білоруського письменника Уладзімера Арлова «Усе як раніше лише імена змінилися» у перекладі Олександра Ірванця

Ірина МОСТЕПАН

*Сократ казав: «Заговори,
щоб я тебе побачив»...*

У збірці Уладзімера Арлова «Усе як раніше лише імена змінилися» автор говорить до читача з перших же сторінок і дозволяє не лише його побачити, а й досягнути найглибших, найсокровенніших закутків його серця. Подорож від тексту до тексту асоціюється з мандрівкою внутрішнім світом живого, щирого й відвертого створіння. Як ліричний герой подорожує тілом жінки, у вірші «Коректура», читаючи текст її зовнішності і поринаючи у підтекст, як невмирущий мрійник у вірші «Я мріяв стати паталогоанатомом» досліджує сутність людини, так читач має нагоду співпережити кожен рядок, збагнути, відкрити, переосмислити, пройти майже Дантові кола і дістатися містечка над озером Осьвея. Автор відверто дозволяє читачеві торкнутися його ран, розповідає про свої фобії, жартує, самоіронізує...

*сьогодні я не люблю себе
мабуть за те що
не люблю взагалі нікого
точніш не кохаю
це страшніше ніж
коли ніхто не кохає тебе*

(«День святого валентина у вільні»)

Надбубуючи у цих віршах поміж метафор і анафор окремі факти з біографії, ми можемо сприймати ліричного героя як, власне, самого письменника. Бачимо, що це митець нелегкої долі, який вже багато років є «некомфортним» для політичної системи своєї країни, адже, наприклад, будучи рекомендованим навчальною програмою для позакласного вивчення, Арлов одночасно входить до переліку «неблагонадійних» письменників. І хоча такий статус він почав «здобувати» ще з часу навчання в Мінському університеті на історичному факультеті — він безупинно декларує свої погляди і ставши вчителем, зайнявши посаду редактора, журналіста чи будучи звільненим з усіх посад. Проте письменника не засмучують ці факти: ні заборона книг, ні звільнення з роботи через «выпуск исторической и другой сомнительной литературы», ні накладання судом грошового штрафу (Арлов на початку 2020 року був засуджений у Мінську за читання свого тексту на мітингу, агов, свободо слова!). Втім, як поет і як письменник він переконаний, що кожна книга повинна мати свою, окрему і цікаву долю.

Назву збірці дав рядок з пісні Бон Джові It's all the same only the names have changed, якою автор задає тон для подальшого цілісного сприйняття. Цією фразою поет приховано-опосередковано відсилає читача чи й не до книги Еклезіяста, підтверджуючи тезу про рока, що ніщо не нове під сонцем. Ліричний герой виступає спостерігачем і водночас учасником навколишньої дійсності. Він шукає сенс у всьому повсякчасних речах: тілесних принадах, звабах, веселошах, статках, убогості; досліджує культурні надбання, звертається до різних філософських учень разом із Ніцше, Сократом, Сенекою. Він виявляє, що все має свою циклічність: через кільканадцять років у метро знову їхатимуть усе такі ж закохані і розлучені, юні і старі, вільні й одержимі, і все це — звичайність буття, яке при своїй складності є легким доти, доки ти є не одиницею.

Головна тема збірки — самотність людської особини у світі. Автор у першому вірші виводить ліричного героя, який іде життям «під стягом одино-

Уладзімер Арлов.

кості». Це відчуття не нищить ліричного героя, не паразитує у серці, а є його природною, невід'ємною частиною. Автор неодноразово створює візуальний образ самотності: це і «дозріла пеперівка», і «прориваюча злива», і «вітрило на яке напнуті роки».

Все ж ліричний герой постійно нагадує сам собі, що він не залишиться самотним: «я буду не самотній / ще й отримаю винагороду у вигляді зустрічі з втіленням своєї сонячної мрії», «де може й я колись-таки знайдуся / насунувши на вуха капелюха / зеленого комусь і я моргну...»; вірить, що «встигне створити геніальний роман, відвідати Нову Зеландію, випити з Міланом Кундерою і доскоху наговоритися із ним...», надіється, що «всі почвари колись іздохнуть» і він, наче святий Миколай із дитячих спогадів, летітиме над просторами рідної мальовничої землі, країни зі своїми духовними цінностями, прадавньою історією, справжніми поетами, які пишуть рідною мовою.

У ліричного героя у моменти зневіри інколи загострюються суїцидальні думки. Він вважає, що кожна нормальна людина так чи інакше була в такому стані. З ним це траплялося двічі: у дитинстві і у зрілому віці. У другому випадку герой приходив до розуміння, що людина може «підняти себе за волосся», і, як каже той самий Мюнхгаузен, «той, хто мислить — просто зобов'язаний час від часу це робити». В останній момент перед вирішальним кроком ліричний герой Арлова витягує себе за волосся: піднімає очі і бачить сонце, яке, попри рутинність і земні негаразди, не втомлюється розпочинати день; помічає, що навколо є люди, які готують сауну; вслухається у слова пісні «Бітлз» і чує, що Марія каже: «Нехай буде так...» і «парочка сірих чапель зробила плавний розворот і повернулася». Уладзімер Арлов у цій поезії («Мої самотності») й у збірці загалом сповідує образ співця життя, оптимістичний та життєствердний.

Автор розкриває власні переживання стосовно рідної мови, культури та ідентичності: сподівання на те, що навіть у янголів є білоруські школи чи хоча би курси, де їх вчать мови; надія на те, що білоруська книга існуватиме і шануватиметься. Він іронізує над тим, що КДБ шанує мову, а православний монах вважає її придуманою антихристом; показує ницість людини, яка піддалася соціальному впливу і забула про свою самотність; відвер-

Білоруський поет (праворуч) з українським перекладачем Олександром Ірванцем.

Обкладинка нововиданої збірки.

то описує ставлення до культурно неосвіченого населення пострадянських країн: російськомовні туристи демонструють свою невихованість на вулицях міста, а російськомовні відвідувачки замку наївно залишають свої адреси для листування з Казановою. Симпатію у автора викликає безхатько, який серед невеликого арсеналу речей має книгу білоруською мовою. Мовним питанням, боєм за долю мови просякнута уся книга.

Мотиви любові до батьківщини досить яскраво відчутні в поезії «Так захочеться». Ліричний герой, подорожуючи містами, постійно бачить речі, які асоціативним ланцюжком ведуть його до рідних місць. Проте ця туга спричинена не лише особистими переживаннями, а насамперед високими почуттями синівської відданості рідній землі.

За структурою збірка має своєрідне обрамлення: перший вірш називається «Полоцьк» і відкриває світ подорожей містами Білорусі, України, Польщі, Литви, Франції та закінчується тим же рідним містом Полоцьк. Тексти часом мають присвяти або власне назвами свідчать про приналежність до певної особи: «Остання жінка Казанови» — Світлані й Олесю, It's all the same — Янові Максимюкові, «Польський транзит» — Вілі, «Раз приснився Хадановіч», присутні у віршах також Андерсен і Стрінберг. Автор таким чином позначає близьких по духу людей і своєрід-

но «спілкується» з ними у своїй книзі.

Ефект милозвучності у віршах створює поєднання асонансу з алітерацією. Яскравим прикладом є поезія «Осьвея»: «Осьвея / дорога сувоєм / дорога яка сягає / може до себе самого», «Осьвея / озера у сквері / наша / лайбоу на небокраї / в очеретяних хвилях / пливе». Підвищується інтонаційна виразність вірша і поглиблюється його емоційність завдяки цьому ж ефекту у поезії «Раз приснився Хадановіч»: «і сказав бомжу «бомжур», «граки кричали / в сквері біля Нацтеатру / (ні не круки а граки)». Алітерації приваблюють Арлова-поета, а от суто римований вірш на всю збірку лише один — «Вітер».

ВІТЕР

*вітер — це усього лиш різниця тисків
де та дівчина яку ти за школою тискав?
жити — це йти проти вітру піднявши забрало
де вже та річка що ледве тебе не забрала?
дівчина вмерла утім дочекавшись онуків
річка зміліла — сама без чужої принуки
ти зазирнеш до її пересохлого люстра
щось пригадаєш з того що прорік Заратустра
може таке: одні помирають зарано
інші запізно... неначе відкривється рана
в пам'яті сонній знічев'я: філософе сраний!
як вона звалася? Аня Ганнусенька Ганна!*

Крім композиційної особливості, важливу роль у текстах відіграють анафори, наприклад: «а може кільком десьтам / а може кільком сотням», «остання ангіна / остання жменька суніць... остання написана книга / останній келих вина». За допомогою цих смислових переліків автор робить наголос, увиразнює, підкреслює те, що важливо йому і на чому він хоче акцентувати увагу читача.

Поет Арлов постійно веде у віршах невидимий діалог із читачем за допомогою риторичних фігур: «так хочеться додому!», «а раптом вона білоруською?», «Чому ти не подзвонив мамі?», «то все ж таки — чий Чернігів?», «я не воскресну а ось ти — воскреснеш». Поет розмовляє з читачем, поет розмовляє зі світом.

Уладзімер Арлов у ці нелегкі часи тримає тверду позицію письменника-патріота, не зраджуючи свої принципи та ідеали. Невід'ємною частиною його життєвої позиції є священна любов до батьківщини. Він отримується філософії людини віри і, при всьому позірному песимізмі текстів, ні на мить не сумнівається у перемозі добра і правди. ■

Інститут літератури імені Т.Г.Шевченка Національної академії наук України
Газета «Україна молода»
Під патронатом Київської міської державної адміністрації

Костянтин РОДИК

Останнім часом «альтернативні історії» ростуть в українській літературі мов гриби. Ось вийшла книжка Максима Беспалова «Східний вал» (К.: Темпора, 2020): внаслідок «не канонічного» завершення Другої світової Україна розділилася по Дніпру — на Правобережжі постає цілком європейська Українська Держава, на Лівобережжі консервується підсоветська УРСР. Державний кордон ділить навіпіл місто-мільйонник: західна частина — Січеслав, через міст — Дніпропетровськ. Події відбуваються 1985 року. Як на мене — геть не випадкова історична точка: то був пік «застою», коли тоталітарний тиск ослабнув до своєї нижчої позначки і стало можливим багато що — від напівпідпільного приватного бізнесу до майже вільного поширення «політичних» анекдотів. То був «клондайковий» час зухвалого авантюризму. Час молодості значної частини сьогоднішніх виборців. І саме на тому періоді фокусується, схоже, масова ностальгія за «советським».

Альтернативна історія — велими нестійкий жанр, у чистому вигляді зустрічається хіба у науковій фантастиці. Та й там, коли автор виходить за межі простого подієвого сценарію і ступає в царину психологічної прогностики, одразу кристалізується набагато надійніша жанрова сполука під назвою антиутопія. Добрий приклад — роман Філіпа К. Діка «Людина з високого замку», ефектно актуалізований недавнім амазонівським серіалом на чотири сезони (2015–2019). Звісно, це сорокасерійне кіно неабияк перевищує текстовий обсяг книжки. Та чи значить це, що сценаристи «дописали» Діка, штучно витягли його на антиутопії обшири? Як на мене, екранізація радше стала потужним збільшувальним склом, коли добре видно безліч внутрішньотекстових натяків, які важко ословити на письмі, — от їх і реконструювали переконливими візуальними засобами.

Можна пояснити «невловність» альтернативної історії й інакше: майже завжди, коли письменник серйозно ставиться до моделювання можливого розвитку подій, — виходить антиутопія. А коли авторською метою є лише повеселитися — виходить роман-анекдот. Тобто виходить Василь Кожелянко, котрого попервах числили «альтернативщиком». Або Олександр Ірванець з його «Рівне/Ровно» чи «Харковом 1938».

Власне, сюжет «Східного валу» розгортається в тій самій декорації, що і «Рівне/Ровно»: цивілізаційно розділене місто. І стиль Беспалова місцями нагадує Ірванцевий. Тут також виникають комічно-абсурдні (себто анекдотичні) колізії. Але — епізодично, тоді як у пана Ірванця нанизування смішків і є самодостатнім сюжетом. Так, роман-анекдот — суто емоційна рефлексія, антиутопія — переважно інтелектуальна. І це вже про Беспалова.

Якщо Ірванцеве «Ровно» більше нагадує зоопарк, то «Дніпропетровськ» Беспалова скидається на застиглу Атлантиду, яку можна спостерігати в бінокль, фотографувати телеоб'єктивом і навіть заробляти на цьому, як-от папараці з Січеслава, що облаштував собі операторську локацію на балконі «висотки» на правобережній набережній. Його клієнти над усе цінують жанрові знімки безглуздих атлантів, що побудували собі мало придатне для комфортного життя місто й потужну економіку з виробництва непотрібної населенню продукції.

Але, як сказав колись своєю найвідомішою картиною художник-передвижник Яро-

шенко, — «всюди життя». На лівий берег таки просотуються в різний спосіб молоді січеславці, ба навіть мандрівники з традиційної Європи і тут — під самісіньким носом всевидючого КГБ — спалахують маленькі божественні феєрверки та амурні походеньки. Автор пускає свою альтернативну історію річищем моди на родинні саги на кшталт серіалів «Останній москаль» чи «Спіймати Кайдаша».

Та в основі всієї цієї легкостварної історії лежить далеко не однозначна думка. За двадцять років до описуваних подій, коли ще посеред Дніпра не впала залізниця, обидві частини міста були одним цілим, хоч і з різним соціальним статутом: центр і промислова зона. Це, як знати, не бар'єр для кохання. Та коли стає ясно, що невдовзі місто розділить реальний кордон, постає питання, де бути разом. Принципова відповідь молодят — тільки не в підсоветській зоні-пастиці. А оскільки невідомо, чим стане щойно проголошений Січеслав, який попервах мало чим різнився від лівого берега, — подаються у далеку еміграцію. Батьки категорично відмовляються їхати — мовляв, коли всі виїдемо, тут не лишиться Україна, настане суцільна Росія. Та хто дослухається батьків? «Україна там, де українці», — лунали у вухах слова батька. За місяць Федір і Алла вже були в Канаді».

Красива фраза, мрієтворча. І — облудна. Просто так, сама собою Україна утворюється «там, де» лише віртуально. Недільні школи, домашня мова, вишиванки, вареники. І то навіть не про діаспору. Це і міфична Україна Гоголя, і «вільна республіка» у складі СРСР, і «незалежна» до 2014-го. Для ментально осліпої, не агресивної нації замало бути в більшості на якійсь території. Хоча, зрозуміло: що менше українців з бодай пасивним неприйняттям — то вільніше ними маніпулювати. Це добре розуміли російські царі та Ленін—Сталін: нищили, депортували, завозили в спустілі хати росіян. У Беспалова є сюжетна лінія про те, як таємно готують виселення цілого сільського району на Дніпропетровщині й заселення натомість росіян. Нинішня путінська паспортизація — те саме, з поправкою на реалії віртуального світу.

Існує дивовижна українська казка «Рукавичка», яка починається так: «Був собі дід та загубив рукавичку». Загубив дід-захист для руки-упорядниці. І хто ж туди умиє набився? Мишка-шкряботушка, що живиться чужим добром; жабка-скрекотушка — аналог сучасних бабушек «прійдіросія»; пропагандистка лисичка-сест-

КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО / ОБРІІ

Казка «Рукавичка»

як спростування «миротворців»

ричка; кримінальний бригадир вовчик-братик та ведмідь-набридь, ясно хто. А закінчується казка тим, що прийшов стрілець і разом покінчив з усім «руским міром». Федір-емігрант зі «Східного валу» не згадує «Рукавичку», але напевно дивився фільми «Сім самураїв» та «Чудова сімка»: самозбереження під час агресії залежить не від вибору виїхати/лишитися, а від готовності битися/змиритися. Самурай у Беспалова один: уже сорокарічний Федір повертається до Української Держави й заповнює прикордонну анкету: «Сержант Отаманенко. Війська спеціального призначення. Армія Канади».

Останній абзац роману, перед епілогом, такий: «Федір став першим, хто ступив на територію УРСР, коли перед світанком передові групи Української Самооборони почали висаджуватися на Лівобережжя. «Хто там казав: «Інтурист, віза»? — подумав він, вистрибуючи з катера». Сила антиутопій не лише в тому, що бачиш, наскільки може деградувати «нормальний» світ, а і в реакції дівців — у прогноті можливої протидії. В Орвелловому романі «1984» це не так Вінстон і Джулія як персонажі другого плану, які платять своїм життям за конкретні спроби зберегти ідентичність. Федір у «Східному валу» теж не головний герой. Але саме він, схоже, «озвучує» своїми діями єдино можливу розв'язку російсько-української війни. Атака — як би вона не виглядала насправді. Вся решта — замирення з криміналом із відомими наслідками. В романі є промовистий епізод, коли польські націоналісти здійснюють повстання у Львові — і лише негайна силова відсіч стрільців (з «Рукавички») унеможливила анекдоту, до якої була виразно готова українська більшість на ім'я «какаєразніца».

А за кілька років до «Східного валу» видавництво «Темпора» випустило книжку пана Беспалова «Ліхте дев'яності: Кузня кадрів Дніпропетровськ» (2016), котра, як пригледітися, багато що пояснює у перипетіях рецензованого роману. Вступна частина — такий собі нагадувальник про справжню історію міста, досі маловідому. Варто пунктирно пройтися авторською логікою — вона зовні несподівана, але внутрішньо вмотивована.

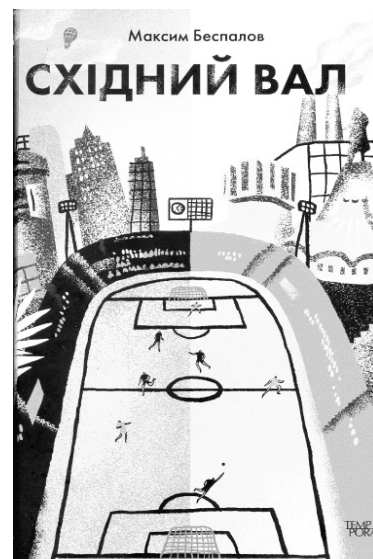
1775-го зруйновано останню Січ, 1776-го Єкатеріна II видає наказ про заснування Катеринослава. Німкеня навіть мала план перенести сюди столицю імперії, затьмарити Санкт-Петербург. Фаворит, Григорій Потьомкін, ухопився за ідею: закладено собор, що мав би конкурувати з Римським, почав будувати власну резиденцію. Та бюджет швидко «розпиляли», а 1791-го Потьомкін помер. «Життя вирувало лише поблизу берега, де ще до заснування Катеринослава цілком

успішно багато десятиліть існувало козацьке містечко Половиця. Нове місто просто поглинуло це поселення, прирісши до нього кількома зведеними імперськими будівниками вулицями. У 1793 році населення Катеринослава налічувало приблизно 900 людей. У 1796 році до Катеринослава примусово приєднали Новий Кодак, населений пункт з ярмарком і двома тисячами мешканців, який навіть був центром Новокодацької паланки у складі Війська Запорозького. Центр сучасного Дніпропетровська й досі стоїть на місці Половиці, повторюючи сітку вулиць козацького містечка».

Для мене, який жив у Дніпропетровську від шкільного четвертого класу до закінчення університету, такий ракурс був геть несподіваним — перевірів за вже наявними історичними джерелами: десь так і було. Але в головах тисяч і тисяч колишніх моїх земляків, із багатьма сокурсниками включно, місто залишається ексклюзивно успішним імперським проектом. М.Беспалов пише далі: «За гетьманату в Катеринославі стояли австрійці. Цей етап запам'ятався нетривалим перейменуванням міста у Січеслав, створенням університету, а також брукуванням центрального проспекту. Австрійська бруківка це досі лежить в деяких місцях». І про пізніші часи, з історії Амур-Нижньодніпровського району Дніпра: «Маруся Клімова з пісні «Мурка» прибула в Одесу саме з Амурса».

Та найбільш цікаві у книжці авторські рефлексії саме на 1990-ті. Це історія повсякдення, написана не істориком, а освіченим фланером (на кшталт С.Асєєва, наприклад). Ми бачимо тут усіх молодих фігурантів нинішньої постарілої політтусовки. Приміром, Олександра Турчинова, який 1993-го заснував партію «Громада», яку далі очолює Павло Лазаренко; на виборах 1998-го до парламенту зайшло від неї 24 депутати. Заступником голови партії тоді була Юлія Тимошенко. А перед тим Турчинов був заввідділом агітації та пропаганди обкому ЛКСМУ, а першим секретарем тоді — Сергій Тігіпко. Начебто й відомі факти, але у поєднанні дають підстави для прогностики: «Олександр Турчинов зможе в різні часи своєї кар'єри

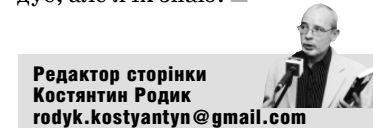

впливати не тільки на Тимошенко, а й на Кучму та Лазаренка».

Ну і так про решту всеукраїнських дніпропетровців: «У якийсь момент Геннадій Балашов став найвідомішою людиною Дніпропетровська... Інна Богословська, лідер партії «Віче», головним спонсором якої був Віктор Пінчук... Павло Лазаренко в дев'яностих став для дніпропетровців новим втіленням Брежнєва, тільки більш близьким, зрозумілим і турботливим».

Автор щедро цитує спомини своїх знайомих, що нині стали знаменитостями. Скажімо, Яна Валетова, підприємця й одного з кращих тепер письменників-жанровиків. Ось він закінчив ДДУ і прийшов на свою першу роботу — у відділ механізації складського господарства в Укрдїпромезі. Послухаймо, бо це поєднане багато що. «Якщо на основній роботі я отримав 115 карбованців на місяць, то тут (синхронне озвучення фільмів для відеосалонів) заробляв 100 на день... У цьому бізнесі я познайомився з Юлією Тимошенко. Ми і працювали разом, і спілкувалися, і товаришували... Наприкінці 1988 року, коли я взагалі звільнився з державної служби, ми організували центр молодіжних ініціатив «Каскад-13», філіал московського центру, який працював під патронатом фонду Сороса... Тоді ж ми провели перший у Радянському Союзі міжнародний конкурс краси «Мисс Очарованія 89». Я одночасно був і прес-секретарем цього заходу і його ведучим. Конкурс відбувся в Москві, у готелі «Космос». І коли все це відбувалося — «через двоє дверей був кабінет Сашка Турчинова».

А наприкінці книжки таке: «Сьомого квітня 2014-го, коли відбулося захоплення проросійськими мітингарями обласних адміністрацій в Донецьку та Харкові, колишні беркутівці, які охороняли Дніпропетровський ОДА, одягнули на себе георгіївські стрічки». Але на них знайшлися стрільці з «Рукавички». М.Беспалов їх не згадує, але я їх знаю. ■

Редактор сторінки
Костянтин Родик
rodyk.kostyantyn@gmail.com

■ ЧАС «Т»

Тістечка, які рятують життя

Про авантюрну комедію «Еклери на мільйон» у Київському театрі на Михайлівській

Вікторія КОТЕНОК

Хочете дізнатися, які еклери варті мільйона доларів? Тоді варто звернути до Нового українського театру, що розташований у центрі столиці, на Михайлівській. Кондитерську там іще не відкрили, однак там показують виставу-тренінг «Еклери на мільйон», на якій вчать, як стати успішними й заробити свій перший мільйон.

Автором п'єси «Люди Forbes», за якою поставлено виставу, є молода українська драматургиня і сценаристка, двічі лауреат літературного конкурсу «Коронація слова» Марина Смілянець. У її творчому доробку близько 10 п'єс для дітей і дорослих, 14 з яких поставлені на сценах Києва, Запоріжжя, Коломиї та Тернополя.

«Люди Forbes» — один із перших її драматичних творів. Це своєрідний «стьоб» над фінансовими пірамідами, бізнес-тренінгами і вебінарами, в які доволі часто нині потрапляють навіть цілком адекватні люди. «Останні роки стали популярними різні семінари на тему особистісного росту та як стати мільйонером за тиждень, — зізнається авторка. — Що цікаво — їх часто проводять люди, які нічого не досягли і не знають, як по-іншому, окрім цих занять, заробляти гроші».

Отже, герої вистави «Еклери на мільйон» у постановці Віталія Кіно — учасники одного з таких бізнес-семінарів. Олена (грає Юлія Волюм) — жінка 40-45 років, яка живе за рахунок спадку від чоловіка-італійця і мріє про свою власну кав'ярню. Рита (Поліна Кіно) — дівчина 25

Сцена з вистави «Еклери на мільйон».

років, колишня коханка бізнесмена, яка хоче відкрити власну справу, заробити гроші і цим «втерти носа» своєму коханцю. Платон (Владислав Сведенюк) — травесті-актор 30 років, який маскує себе справжнього за різноманітними жіночими образами. Ксенія (Дарина Клименко) — 20-річна студентка журфаку, яка мріє грати на сцені і бачить щастя в хороших людях, а не в грошах. Арсеній (Віталій Кіно) — приватний підприємець років 50, який хоче бути вчителем географії і працювати з дітьми. Сева (Данііл Кіно) — учасник під прикриттям, який мріє займатися боксом.

Усі герої трохи заплуталися в житті і не знають, що їм насправді потрібно, — гроші, щастя чи кохання. Розібратися в цьому їм мав би допомогти їхній коуч. Та обставини так складаються, що, сповідуючись одне одному, вони самі

Віталій Кіно, Юлія Волюм і Владислав Сведенюк у виставі «Еклери на мільйон».

розуміють, чим дійсно хочуть займатися і що саме приносить їм насолоду та радість від життя. Таке ж просвітлення стається і з керівником семінару —

Оскар (Єгор Снігір).

Оскар — американський бізнесмен-мільйонер (лише на словах) українського походження. Його головне завдан-

Юлія Волюм і Єгор Снігір у виставі «Еклери на мільйон». Фото Марини КУРСЬКІВОЇ.

ня — ні, не навчити правилам успіху і фінансового процвітання усіх учасників, а витягнути з них щонайбільше грошей, аби покрити власні борги перед босом. У минулому він був режисером театральної студії, тож дурити людей йому виявилося дуже легко. Та один, а точніше одна учасниця семінару нагадала йому про його рідний Кам'янець-Подільський, про улюблену справу і це змусило Оскара переосмислити власне життя.

І хоч ця історія подається як комедія — з яскравими танцями і піснями, пародіями і жартами, однак вона несе в собі серйозний меседж. У першу чергу, вона застерігає від різних афер, яких нині так багато (особливо на просторах інтернету). А по-друге, допомагає розібратися у власному житті: знайти своє істинне обличчя чи справу, яка приносить задоволення, людей, які роблять тебе щасливим. Бо саме твої смачні, зроблені від душі тістечка можуть одного дня врятувати когось життя.

Чим закінчується вистава — спойлерити не буду. Але не можу стриматися, щоб не розказати про смачне поїдання акторами еклерів у фіналі і поради театру робити чаювання-обговорення з тістечками після перегляду на ганку (поки тепло надворі). А ще побажати творцям скоротити виставу вдвічі по часу: півтори-дві години для легкої комедії камерної сцени — більш ніж достатньо. ■

■ ТРАДИЦІЇ

Конкурси Косачів

Як Олена Пчілка вчила дітей оповідання писати

Людмила ЧЕЧЕЛЬ

У Новограді-Волинському, на малій батьківщині великої Лесі Українки, в Музеї родини Косачів у рамках міжнародного свята літератури і мистецтва «Лесині джерела» відбулося свято родинних традицій і підбиття підсумків першого літературного конкурсу. Прибули гості з усіх куточків України і місцеві.

«Ми запросили родини, щоб разом поговорити про сімейні традиції, щоб продовжити їх існування, — розповіла Людмила Гамма, директорка Музею родини Косачів. — Саме тут починалися родинні традиції Косачів. Уже пізніше вони перейшли в Колодяжне, Зелений Гай, Київ. Та де б вони не жили, мати Лесі, Олена Пчілка, свято берегла ці традиції. І розпочали ми з однієї з них — шевченківських читань. Чому саме шевченківських? Все дуже просто. Олена Пчілка своє шанування до Тараса Шевченка, яке існувало в родині, перенесла на своїх дітей. Наприклад, живучи в Звягелі (Новоград-Волинський), вона одягала дітей в український стрій і возила їх до Києва. Кожна дитина на виступ готувала вірш Тараса Шевченка».

І на імпровізовану сцену в затишному садочку музею виходили діти, родини й читали Кобзаря. Одні плели віночки, хтось малював.

Завдяки завзяттю невгамовної директорки музею Людмили Гамми вдалося відтворити атмосферу посиденьок у сім'ї Лесі Українки. Місцеві жителі, гості з Києва, Луганщини, Луцька, Житомира, Одеси, Вінниці взяли участь у «хатньому» літературному конкурсі зі спогадами Ольги Косач та Ізидори Косач-Борисової. То були своєрідні літературні змагання, які виграла мати Лесі Українки — Олена Пчілка. Гості на розданих аркушах писали по одному реченню, наприклад про своє дитинство чи про мамині руки, а в кінці з'являлося цілісне оповідання.

Саме в такий спосіб Олена Пчілка тренувала у своїх дітях літературний хист.

Цьогоріч у Новограді відбувся перший Всеукраїнський літературний конкурс на тему: «Кепський жарт». Переможців привітали й нагородили.

«Ми спочатку оголошували конкурс у рамках міста, утім розголос вийшов навіть за межі України, — розповіла Людмила Гамма. — Взагалі конкурс

Роксолана Жаркова зі Львова посіла перше місце за оповідання «Не твої яблука». Фото автора.

набуває міжнародного статусу, адже надійшли творчі роботи з Польщі та Італії. Загалом на конкурс надійшло більше сотні робіт. Це — короткі оповідання, поезія, гуморески, байки. Географічно — Київ, Харків, Донеччина, Запоріжжя, Херсонщина, Львів, Рівне, Луцьк, Полтава».

За основу взяли одну з родинних традицій Косачів — «хатній конкурс». Подібні літературні змагання проходи-

ли під час засідань літературного гуртка «Плеяди». Олена Пчілка згадувала: «Бралось яке-небудь окреме слово чи загального змісту, чи який термін... На це слово треба було написати коротеньке, але змістовне оповідання протягом часу, що призначено на це зібрання».

Організатори конкурсу запропонували учасникам підготувати творчу роботу на тему «Кепський жарт». Переможців визначало журі конкурсу. Дипломи й грошові сертифікати отримали ті, кому дісталися перші, другі і треті місця. Конкурс проводили у двох вікових категоріях: молодша, до 18 років, і старші учасники. Член журі конкурсу, авторка цих рядків, запровадила власний приз для молодшої вікової категорії. Цьогоріч переможницею стала Тетяна Веселовська, випускниця з Новограда-Волинського.

«Історія родинних літературних традицій Косачів варта того, аби її пошанувати і продовжувати, — нагороджуючи переможців, сказала Ольга Ляснюк, письменниця, член журі конкурсу. — Безперечно, започатковані ці традиції у Звягелі мали продовження в Колодяжному; недарма в одному з тамтешніх будиночків є змайстрована мінісцена — в тому числі й для читань. Олена Пчілка прищеплювала своїм дітям любов до слова вишуканими хатніми розвагами, до яких входили й літературні конкурси, покликані розвивати ерудицію, фантазію, збагачувати словниковий запас і ненав'язливо вчити правильно та грамотно будувати речення». ■

■ НА ЧАСІ

А під маскою — новий мутант...

Новий штам коронавірусу «Дельта» набирає обертів. Зупинити нову хвилю пандемії допоможе масова імунізація

Олена ЧЕРКАСЕЦЬ

Вірус агресивніший, летальність вища

Штам «Дельта» шириться світом — він зафіксований майже в 100 країнах. Не обійшов вірус і Україну. Підтверджені випадки інфікованих штамом «Дельта» виявлені в Києві, Закарпатті, у Львівській області. Більшість хворих не так давно повернулася з Росії.

І хоч медики повідомляють, що клінічний перебіг «Дельти» не відрізняється від інших штамів вірусу, втім звичні схеми лікування не завжди спрацьовують.

Новий вид коронавірусу вперше виявили в Індії, але нині він стрімко мігрує Росією, Європою, США й одразу викликає занепокоєння серед науковців та медиків. На початку травня 2021 року Всесвітня організація охорони оголосила штам «Дельта» міжнародною загрозою, оскільки він небезпечніший та агресивніший за попередні варіанти. Симптоми хвороби розвиваються швидше, а летальність — вища. У деяких пацієнтів уже на 2—3-й день різко знижується сатурація, хворі не можуть самостійно дихати, їх переводять у реанімацію. Слід зазначити, що вірус омолодився і тепер здебільшого недуга вражає людей від 30-40 років.

Медики прогнозують різке погіршення епідеміологічної ситуації в Україні через святкування річниці Хрещення Київської Русі. На масову ходу, яку провела в столиці Православна церква Московського патріархату, з'їхалися десятки тисяч вірян не тільки з усіх куточків України, а й з Росії, де вірус розгулявся чи не найбільше. Звісно, що на такому велелюдному заході ніхто не дотримався ніякої соціальної дистанції, та й маски були одягнені лише на поодиноких учасниках.

Новий штам — нові клопоти? Розслаблятися рано...
Фото з сайту pnu.edu.ua.

Лікар-імунолог Борис Донської, кандидат медичних наук, говорить, що повертатися до звичайного життя можна тільки в тому випадку, коли рівень щеплення буде достатнім. Наразі це найефективніший інструмент захисту проти ускладнень від коронавірусу. «На жаль, кількість вакцинованих серед такого контингенту надзвичайно невелика. А подібні події наближають спалах захворюваності, роблять для нього сприятливе підґрунтя. Тому ми почнемо відлуння подібних зборищ зростанням захворюваності», — говорить він.

Локдауну не уникнути?

Уряд наразі не планує посилювати карантинні заходи, всі області перебувають у «зеленій» зоні. Однак у вересні очікують масштабний спалах «Дельти», тож локдауну, ймовірно, не уникнути.

Тим часом Україна посилює правила в'їзду. Нові вимоги торкнуться не тільки іноземців, а й українців. Тепер для мандрівників, які прибули з Португалії, Росії, Великої Британії чи Індії й перебували на території цих держав понад 7 днів, після проходження експрес-тестування на кордоні встановлено ще й обов'язкову 14-денну самоізоляцію без права її дострокового завершення. Такі умови для всіх громадян, незалежно від того, вакцинувалися вони чи ні.

Ті українці, які подорожували іншими країнами і щеплені хоча б однією дозою, зможуть повернутися додому без проходження самоізоляції.

Стосовно іноземців, їм для в'їзду в Україну потрібно мати страховий поліс від COVID-19, негативний результат ПЛР-тесту на коронавірус або сертифікат вакцинації, причому тільки тими препа-

ратами, які затверджені ВООЗ: Pfizer, Moderna, AstraZeneca, COVISHIELD, CoronaVac, Sinopharm, Janssen. Довідка про щеплення «Спутник V» не дає права на в'їзд.

Якщо цих документів немає, іноземець повинен встановити додаток «Вдома», і йому дадуть можливість зробити ПЛР-тест протягом наступних 72 годин.

У зоні ризику — пенсіонери, тож імунологи пропонують вакцинувати їх максимально. Статистика показує, що серед літніх людей та осіб із хронічними хворобами — смертність від коронавірусу найвища.

«Прищепимо пенсіонерів — відтермінуємо нову хвилю і зробимо мінімальну летальність», — підкреслив лікар-імунолог Борис Донської.

У разі, якщо Україну таки накриє третя хвиля пандемії, аби навчальні заклади працювали й далі, МОЗ закликає робити щеплення. Наразі це найефективніший механізм, що зможе убезпечити від тяжких наслідків. Тож якщо 80% освітян буде вакциновано, навчальні заклади зможуть продовжувати свою роботу, навіть якщо область опиниться в жовтій чи помаранчевій зоні.

Голова МОЗ Віктор Ляшко в одному зі своїх інтерв'ю зазначив, що вакцини, які сьогодні використовують і визнані ВООЗ, запобігають середньому й важкому перебігу хвороби. За його словами, з усіх, хто отримав повний комплекс щеплень проти COVID-19, лише 8% осіб захворіли і були госпіталізовані.

Кабмін обіцяє до кінця 2021 року забезпечити країну ще 47 мільйонами доз вакцини, щоб підвищити рівень імунізації. Поставили й амбітний план — робити до 8 мільйонів щеплень щомісяця. Лише в такий спосіб вдасться відтермінувати в часі третю хвилю коронавірусу. ■

■ Є ПРОБЛЕМА

Коли «фільтри» не справляються...

Інфекційні запалення провокують хронічну ниркову недостатність. Ризик пієлонефриту зростає з віком

Юлія КРУК

Віруси, бактерії і сечовий катетер

Один із 40 чоловіків і одна з 60 жінок середнього віку стикаються з нирковою недостатністю. Таких висновків дійшли вчені з Великої Британії у своєму дослідженні, проаналізувавши ймовірність розвитку ниркових недуг залежно від статі і віку людини. Ниркова недостатність значно частіше загрожує людям зі зниженими функціями нирок. Згідно з підрахунками дослідників, останнім часом кількість випадків захворювання на ниркову недостатність у світі прогресує, і велику роль тут відіграють запальні захворювання сечовивідної системи, зокрема пієлонефрит.

Лікарі кажуть, що ймовірність захворіти на цю недугу зростає з віком. Таку тенденцію лікарі пояснюють перебудовою організму, в тому числі нирок. «Вікові процеси в організмі провокують інфекційні запалення в нирках. Якщо ці захворювання мають тривалий перебіг, то проблема може стати хронічною, — зауважує лікар-нефролог Лідія Пащенко. — Відтак може роз-

винути хронічна ниркова недостатність. Цим пояснюємо факт, що в людей літнього віку функціональні можливості нирок значно знижуються».

За словами фахівця, ризик захворіти на пієлонефрит у літньому віці становить 75 відсотків. Розвиток недуги провокує так звана безсимптомна бактеріурія (наявність хвороботворних бактерій у сечі). У молодому віці її виявляють у 4 відсотків здорових жінок і у 0,5 відсотка здорових чоловіків. У віці 65-68 років ця неприємність турбує 20-25 відсотків осіб.

Найбільш активні збудники інфекцій сечових шляхів — кишкова паличка або ентерокок, іноді провокатором запальних процесів стає стафілокок. Спричинити хворобу можуть віруси, гельмінти (паразити) і навіть сечовий катетер, якщо пацієнту його поставили некоректно, порушуючи правила і гігієнічні норми.

Слабкість і занепад сил — підступні симптоми

«Основний метод лікування інфекцій сечовивідних шляхів — антимікробна терапія, — пояснює Лідія Володимирівна. —

Зазвичай впоратися з безсимптомною бактеріурією допомагає семи-десятиденний курс лікування антибіотиками та уросептиками. Але очікувати ефекту терапії можна лише у випадку, якщо лікування призначили, враховуючи чутливість виявленого мікроорганізму до препарату».

Зазвичай при лікуванні пієлонефриту необхідно дотримуватися постільного режиму, дієти (в кожному конкретному випадку лікар визначає, який саме дієтичний стіл підходить хворому). Окрім антибіотиків, пацієнту призначають симптоматичне лікування — наприклад, жарознижувальні препарати при температурі, анальгетики, аби блокувати больові відчуття.

Лікування пієлонефриту, каже лікар, має відбуватися в стаціонарі. «Терапія антибіотиками та проведення дезінтоксикації організму потребують допомоги і нагляду з боку медичного персоналу, — пояснює Лідія Пащенко. — Краще, коли є змога вводити ліки з допомогою крапельниць і катетера — так вони краще засвоюються».

Хронічний біль у поперековій зоні може сигналізувати про ниркову недостатність.
Фото з сайту 24tv.ua.

Хоча в деяких випадках, якщо стан хворого дозволяє, його можуть перевести на денний стаціонар, додає лікар.

Не забувайте, що терапія антибіотиками вимагає одночасної корекції дисбіозу. Лікар має скоригувати раціон хворого, додавши до меню біоїогурти і біокефіри. Доцільно також вживання пробіотиків (лінексу, лактовіту, біфіформу тощо). За потреби лікар може призначити протигрибкові препарати — залежно від стану хворого.

Пієлонефрит у літніх людей частіше, ніж у молодому віці, має гнійний характер. Водночас у хворих старшого віку мікрофлора нерідко буває стійкою до антибіотиків. Лікарі радять звертати увагу на симптоми, які можуть свідчити про

запалення — слабкість, занепад сил. Іноді може підвищуватися температура — це значно ускладнює перебіг недуги. Аби уникнути важких наслідків для здоров'я, інфекції сечовивідної системи необхідно вчасно лікувати. При найменших підозрах на проблему необхідно звертатися до лікаря.

Добрим профілактичним засобом запальних процесів нирок і сечового міхура є журавлина — її ягоди корисні як у свіжому вигляді, так і у «формі» морсу, компоту, киселю. Для запобігання недуги лікарі радять використовувати засоби, активність яких у сечі доведена. Наприклад, це може бути настоянка з трави золототисячника, кореня любистку, толокнянки. ■

Григорій ХАТА

■ ЗБІРНА

Складний вихід із пустелі

В Українській асоціації футболу розраховують, що новим наставником національної збірної стане Сергій Ребров

Футбольна Україна затамувала подих в очікуванні нового тренера національної збірної. Після завершення співпраці Андрія Шевченка з Українською асоціацією футболу «синьо-жовтим» узялися оперативно шукати нового наставника, котрий зумів би допомогти команді стати учасником фінальної частини ЧС-2022. На початку вересня українську збірну чекає три відповідальні поєдинки планетарної кваліфікації, від підсумків котрих багато в чому залежатиме їхнє турнірне майбутнє. Після трьох турів відбору синьо-жовта збірна має лише три очки й не має жодних гарантій навіть для виходу в «плей-оф» із другого місця.

«Нам потрібен штаб, який виведе збірну на ЧС-2022», — зазначив президент УАФ Андрій Павелко напередодні засідання виконкому очолюваної ним організації.

За його словами, в понеділок на зібранні керівний орган УАФ мав би заслухати кандидатів на посаду головного тренера збірної. Остаточне ж затвердження нового очільника національної команди планують зробити в четвер.

Власне Павелко не приховує, що на посту головного тренера збірної України хоче бачити Сергія Реброва. І минулого «вікенду» вже провів із ним у Києві перемовини. При цьому голова комітету національних збірних УАФ Мирон Маркевич, узагалі не тримаючи інтриги, прямо заявив, що українську збірну очолить Ребров. Щоправда, зі швидким представленням нового наставника збірної в УАФ виникли проблеми.

Клуб з ОАЕ «Аль-Айн», з яким кілька місяців тому Сергій Ребров розпочав співпрацю,

Кілька місяців тому Сергій Ребров підписав трудову угоду з командою «Аль-Айн» з ОАЕ. Фото з сайту sport.ua.

не поспішав розривати контракт з українським фахівцем.

За повідомленням місцевих ЗМІ, «Аль-Айн» попервах відмовив відмовою на запит УАФ, котра просила дозволу на підписання угоди з Ребровим.

Але Ребров — у Києві, й оче-

видно, що УАФ зробить усе можливе, аби сам він став біля керма «синьо-жовтих». Схоже, очолюваній Павелком організації просто потрібен додатковий час для узгодження юридичних формальностей з «Аль-Айном». Можливо, справа у більшій сумі

відступних і наразі обидві сторони намагаються знайти фінансовий компроміс.

«Вважаю, що Ребров — це перспектива на кілька відбіркових циклів. Його ми хочемо бачити в збірній. Але є обставини, котрі мають важливе значення,

й не потрібно забігати наперед», — зазначив очільник УАФ, маючи на увазі кваліфікаційні кампанії на ЧС-2022 і ЧС-2024.

Непереконливо проведені командою Шевченка три перші поєдинки відбору на катарський «мундіаль» не дозволяють його наступнику давати майбутньому роботодавцю серйозні гарантії щодо участі української збірної у фінальній частині турніру.

Існуючі ризики в УАФ розуміють, тож і пропонують новому керманічу роботу на перспективу. Хоча, за словами Павелка, в розмові з Ребровим він почув оптимістичні налаштування й щодо ЧС-2022.

Хай там як, а брати команду на половині дороги — ризикований проєкт. Якщо ж іще впертість демонструватиме «Аль-Айн», то не виключено, що завершувати кваліфікаційну кампанію на ЧС-2022 доручили б іншому тренеру. Подейкували, що ним міг бути Мирон Маркевич. Хоча сам спеціаліст заявив, що хоче припинити співпрацю з УАФ. Але зрозуміло, що в Будинку футболу всі чекають на підписання контракту із Сергієм Ребровим.

І вчора з'явилась інформація, що Реброву вдалося домовитися з арабським клубом про розірвання контракту і він готовий працювати зі збірною України. ■

■ ПРЕМ'ЄР-ЛІГА

Проблеми адаптації

Італієць де Дзербі з «Шахтарем» зазнав першої поразки в чемпіонаті

Олексій ПАВЛИШ

Українська прем'єр-ліга швидко набирає оберти — минулого вікенду команди зіграли матчі вже третього туру. Щоправда, один поєдинок перенесли: «Колосу», якому у вівторок доведеться зіграти матч-відповідь відбору Ліги конференцій проти «Шахтаря» з Караганди (Казахстан), дозволили провести гру з «Минаєм» пізніше.

Натомість «Ворскла» після сенсаційного вильоту від фінського «КуПС» щосили намагається реабілітуватися у чемпіонаті: спочатку полтавчани переграли «Рух», а потім не залишили жодних шансів «Львову». А нападник Руслан Степанюк, який після переходу Владислава Кулача до «Динамо» став головною надією «ворсклян» в атаці, вирвався у лідери бомбардирської гонки.

По-різному зіграли й інші представники України в єврокубках. Донецький «Шахтар» після виїзної перемоги над «Генком» у кваліфікації ЛЧ (2:1) з таким же рахунком сенсаційно вдома програв «Олександрію». «Гірники» дали перепочинок кільком лідерам, але й після перерви та замінів не зуміли відігратися. Команда ж з Олександрії, якій деякі експерти пророкували спад після відходу Володимира Шарана, продовжує дивувати: спочатку несподівано обіграли «Зорю», а тепер і перемогою над віцечемпіонами зробили подарунок на день народження новому наставнику Юрію Гурі.

■ ТАБЛО

Прем'єр-ліга. 3-й тур. «Металіст-1925» — «Чорноморець» — 3:2 (Батюшин, 22; Голодюк, 64; Фабінью, 66 — Бугай, 17, 43), «Рух» — «Верес» — 2:1 (Борячук, 6; Климчук, 10 — Шестаков, 40), «Шахтар» — «Олександрія» — 1:2 (Корнієнко, 15 — Третьяков, 6; Ковалець, 21), «Дніпро-1» — «Маріуполь» — 2:1 (Довбик, 14; Назаренко, 30 — В'юнник, 79), «Зоря» — «Динамо» — 1:2 (Овусу-Фрімпонг, 90+4 — Сирота, 17; Буяльський, 80), «Ворскла» — «Львів» — 4:1 (Кане, 2; Тілл, 11; Степанюк, 38, 69 — Довгий, 86).

Турнірна таблиця:

	І	В	Н	П	М	О
1. «Ворскла»	3	2	1	0	8-3	7
2. «Дніпро-1»	3	2	1	0	7-3	7
3. «Олександрія»	3	2	0	1	3-2	6
4. «Динамо»	2	2	0	0	6-1	6
5. «Десна»	2	2	0	0	5-1	6
6. «Металіст-1925»	3	2	0	1	5-4	6
7. «Шахтар»	3	2	0	1	6-3	6
8. «Колос»	2	1	1	0	1-0	4
9. «Зоря»	3	1	0	2	6-4	3
10. «Минай»	1	1	0	0	1-0	3
11. «Рух»	3	1	0	2	3-5	3
12. «Маріуполь»	3	0	1	2	3-5	1
13. «Львів»	3	0	1	1	2-8	1
14. «Верес»	3	0	1	2	1-6	1
15. «Інгuleць»	2	0	0	2	2-7	0
16. «Чорноморець»	3	0	0	3	2-9	0

Бомбардир: Степанюк («Ворскла») — 4.

«Футболісти виконали те, що ми від них просили. У «Шахтаря» були моменти, але загалом компактність ми створили. У мене на наступний день після матчу — день народження, такого подарунка я ще не отримував», — не приховував радості Гура.

Після «дубля» у ворота «Львова» Руслан Степанюк очолює бомбардирську гонку. Фото пресслужби ФК «Ворскла».

Водночас новий головний тренер до- нечан де Дзербі не приховував розчарування.

«Усі зіграли дуже погано, винна вся команда. Ми запізнювалися з підборами, програвали боротьбу. Зараз треба попрацювати з гравцями саме в ментальному плані, щоб вони підходили до матчів із правильним налаштуванням», — сказав він.

Осічкою конкурента сповна скористалося київське «Динамо», яке не без проблем переграло бронзового призера минулого чемпіонату «Зорю».

Кияни, які, до речі, грали без свого наставника Мірчі Луческу (пропускав матч через проблеми зі здоров'ям), використали помилки луганчан. Могли «біло-сині» забивати й більше, проте не реалізували пенальті. Підопічні Скрипника зуміли пробити голкіпера киян Буцана лише у компенсований час, могли робити це і раніше, але також не забивали з пенальті.

«Сьогодні у нашій грі було багато хороших моментів. Мені здається, «Динамо» важко з нами грати. У нас команда змінюється, з'являються нові люди. Для

цього завжди треба час», — визнав наставник луганчан.

«Як і очікувалося, гра була дуже складною для нас. Ми хотіли довести цей матч до логічного кінця, але кінцівка вийшла не та. Пропустили гол, був момент із пенальті у наші ворота. Зрештою, важливо те, що ми довели цю гру до перемоги», — оцінив гру киян помічник Луческу Еміл Карас.

Продовжують українські клуби працювати і на трансферному ринку. Зокрема, як пишуть іспанські ЗМІ, «Шахтар» не припиняє пошуків талантів на латиноамериканському ринку та цікавиться захисником мексиканської «Пуєбли» Максиміліано Араухо. Натомість стосовно «Динамо» постійно з'являється у медіа інформація щодо можливого продажу в Серію А Владислава Супряги, втім зараз він відновлюється після травми. Чи не найціннішим активом в УПЛ наразі є форвард «Дніпра-1» Артем Довбик, яким після вдалого Євро-2020 активно цікавляться у Бельгії та Туреччині. Поки що фаворитом у боротьбі за Довбика, за словами ЗМІ, є турецький «Трабзонспор». ■

Людмила Лузан
українська каноестка

«Срібна медаль у каное-двійці — це командна робота. Ми одна одній допомагаємо, адже робимо одну справу. Медаль — це неймовірне щастя. Ми так мріяли про Олімпіаду і стільки років до цього йшли. І ось ми в двійці найкращих. Це щось нереальне, не могу в це повірити».

Григорій ХАТА

ОЛІМПІАДА-2020

Лихоманить без «золота»

На літніх Іграх у Токіо вітчизняні олімпійці за загальною кількістю нагород потрапили до «топ-20»

З абсолютно протилежними за спектром емоціями вітчизняні шанувальники спорту слідували за офіційною церемонією завершення Олімпіади-2020. Усміхнені та радісні обличчя українських олімпійців, котрі до синьо-жовтої скарбнички загалом поклали 19 нагород, пробуджували в серцях уболівальників гордість та оптимізм за вітчизняний спорт. Водночас холодна та безмовна статистика, котра говорила, що з однією золотою, шістьма срібними та 12 бронзовими нагородами збірна України завершила XXXII літню Олімпіаду на невиразному 44-му місці в медальному заліку, провокувала хвилю важких думок щодо слабого виступу «синьо-жовтих» у Токіо.

І справді, на Олімпіаді-2020 за кількістю здобутого «золота» українська збірна встановила антирекорд — так мало медалей найвищої проби в активі вітчизняних олімпійців на літніх Іграх ще не було. Утім за загальною кількістю олімпійських нагород збірна України показала вельми пристойний результат, посівши у відповідному таблиці про ранги 16-те місце. 19 медалей мали українські олімпійці на Олімпіаді в Лондоні-2012. При цьому найбільш урожайною за всіма показниками для українського спорту була Олімпіада-1996 в Атланті, коли наші олімпійці взяли 23 медалі, дев'ять із яких були золотими.

Тож виходить, що оцінка виступу вітчизняних олімпійців у Токіо великою мірою залежить від кута, під яким розглядаються їхні здобутки. Скажімо, борець греко-римського стилю Парвіз Насібов свою срібну нагороду Ігор-2020 сприймає з неприхованим сумом: просить вибачення за невиправдані сподівання й наголошує, що призерів багато, а чемпіон один.

Очевидно, щось подібне переживає й вітчизняний боксер Олександр Хижняк (вагова категорія до 75 кг). Володіючи тотальною перевагою у двох перших раундах фінального бою проти бразильця Соузи, під завісу поєдинку він пропустив нокаутуючий удар й випустив із рук чемпіонський титул.

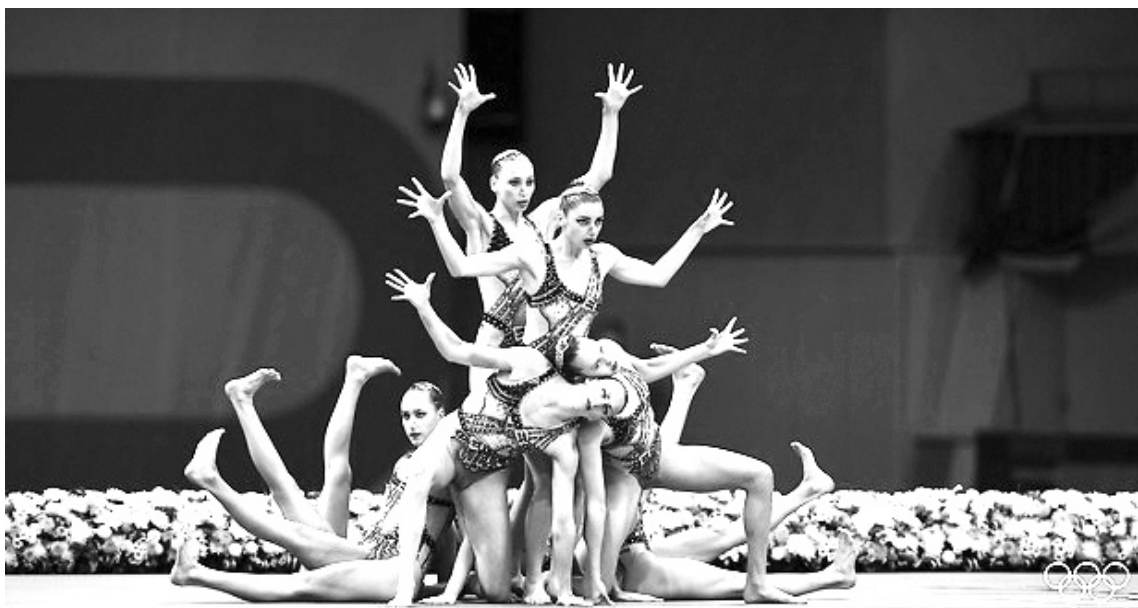
А от бронзова призерка токійської Олімпіади Ярослава Магучіх має абсолютно протилежні відчуття, попри те, що в секторі для стрибків у висоту показала далеко не весь свій потенціал, обмежившись результатом — 2,00 м. «Я нервувала-

ся, але рада, що змогла зібратися й вибороти «бронзу», це дуже круто. Це моя перша олімпіада, я у фіналі й одразу медаль. Я щаслива», — написала в «Інстаграмі» 19-річна уродженка Дніпра.

Невимовні почуття пережила й велогонщиця Олена Старікова, котра останньою з українських збірників піднялася на олімпійський п'єдестал. «Усе ще не могу повірити, що здобула олімпійську медаль. Мене переповнюють неймовірні емоції. Це складно передати словами. На жаль, не вдалося стати першою. Десь не вистачило досвіду, десь — сил, адже це був для нас уже шостий змагальний день. Але, безумовно, дуже рада своїй срібній нагороді», — зазначила Старікова.

Позитивну тональність мають і заяви Національного олімпійського комітету України, де наголошують, що за загальною кількістю медалей вітчизняна збірна потрапила в «топ-20» серед 206 країн-учасниць Ігор. А цьогоорічні здобутки українських олімпійців суттєво перевершують їхній ужинок попередньої Олімпіади в Ріо-2016, де вдалося виграти лише 11 нагород.

Але зрозуміло, що сам факт перебування України — країни з потужним спортивним потенціалом — на 44-му щаблі офіційного медального рейтингу ОІ-2020 не надто тішить керівників вітчизняного спортивного господарства. Приміром, міністр молоді та спорту України Вадим Гутцайт дивується відверто слабкому виступу легкоатлетичної збірної, на рахунок котрої лише одна медаль. «Мали все для того, аби результати були кращими», — так відреагував «спортивний» міністр на здо-

У Токіо вітчизняні водні граці вперше в історії піднялися на олімпійський п'єдестал.
Фото з сайту НОК.

бутки легкоатлетів у столиці Японії.

Загалом же на п'єдестал пошани від України в Токіо сходили представники 12 видів спорту: боротьби, плавання, карате, веслування, боксу, велотреку, дзюдо, фехтування, кульової стрільби, тенісу, артистичного плавання, легкої атлетики. Найпродуктивніше в столиці Японії попрацювали повпреди борцівського цеху, котрим удалося виграти чотири медалі. Дві нагороди принесли Україні каратисти — Анжеліка Терлюга та Станіслав Горуна. Окремого визнання потребують мультимедалісти, котрі зробили в Токіо «дубль»: плавець Михайло Романчук («срібло» на 1500 м й «бронза» на 800 м), водні граці Марта Федина та Анастасія Савчук («бронза» в дуеті та групових вправах), а також каноестка Людмила Лузан («бронза» у спринті та «срібло» в дуеті з Анастасією Четвериковою на 500 м). До речі, саме Лузан довели роль прапорonoсця збірної України на церемонії закриття Ігор-2020. Вона ж пообіцяла, що на наступній Олімпіаді, котру в 2024 році прийматиме Париж, замахнеться на «золото». ■

Анжеліка Терлюга (праворуч) принесла Україні першу олімпійську медаль у змаганнях з карате.

Віцечемпіонки Токіо-2020 — каноестки Людмила Лузан та Анастасія Четверикова — на наступних Іграх обіцяють покращити свій результат.

Олена Старікова принесла збірній України заключну, 19-ту, медаль на Олімпіаді-2020.
Фото з сайту telegraf.com.ua.

ТАБЛО

Медальний залік ОІ-2020

Місце	Країна	З	С	Б	Загалом
1.	США	39	41	33	113
2.	Китай	38	32	18	88
3.	Японія	27	14	17	58
4.	Велика Британія	22	21	22	65
5.	ОКР	20	28	23	71
6.	Австралія	17	7	22	46
7.	Нідерланди	10	12	14	36
8.	Франція	10	12	11	33
9.	Німеччина	10	11	16	37
10.	Італія	10	10	20	40
...41.	Катар	2	0	1	3
42.	Багамські острови	2	0	0	2
43.	Косово	2	0	0	2
44.	Україна	1	6	12	19

БЕЛЕТРИСТИКА

«Краса життя двічі»

Секс-символ 90-х Шерон Стоун — про сексуальну наругу в дитинстві

Дара ГАВАРРА

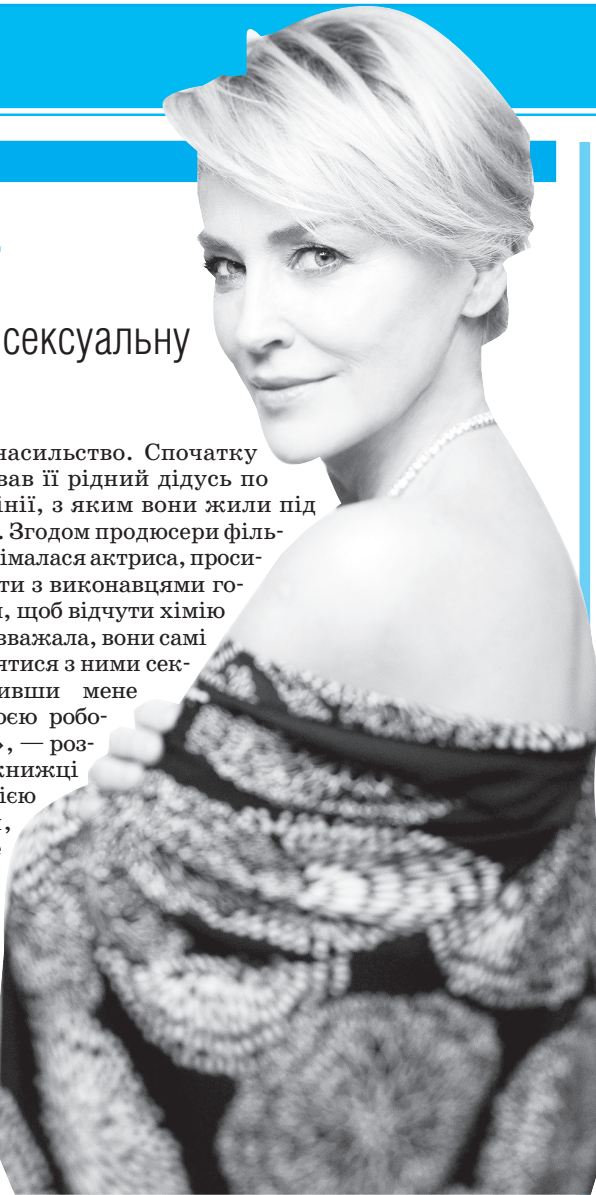
Усі сприймають голлівудську зірку Шерон Стоун як секс-символ, проте мало хто здогадується, що серед акторок і акторів жінка має найвищий коефіцієнт IQ — 154 (як у Ейнштейна), в 15 років дівчина вступила в Пенсильванський університет. А нещодавно вона написала автобіографічну книжку, в якій описує не своє становлення як актриси, а переважно життя провінційної дівчини. Актриса народилася в маленькому містечку Мідвілл, штат Пенсильванія, тому й описала в автобіографії пересічні сторінки своєї юності. Зірка зізнається, що жила звичайним повсякденним життям, як і тисячі її земляків, за винятком того, що згодом стала актрисою.

Життя підносило Шерон лимони, але гумор і тверезе ставлення до речей дозволило їй «переробити» їх на смачний лимонад. Так, жінка описує, як кілька разів була на межі смерті: перший раз — упавши з коня і сильно травмувавши шию, другий — дивом вижила, коли в неї влучила блискавка. Та найстрашніше було попереду, коли після перенесеного інсульту їй зробили складну операцію на голові, після чого вона зано-во вчилася розмовляти.

Проте найгірше в житті актриси — це

сексуальне насильство. Спочатку цьому піддавав її рідний дідусь по материній лінії, з яким вони жили під одним дахом. Згодом продюсери фільмів, у яких знімалася актриса, просили її переспати з виконавцями головних ролей, щоб відчути хімію почуттів. «Я вважала, вони самі можуть зайнятися з ними сексом, залишивши мене в стороні. Моєю роботою була гра», — розповідає в книжці Шерон, з іронією зазначаючи, що через це її вважали «складною».

Узагалі порозумітися зі світом, з рідними, а також із собою актрисі, а тепер ще й письменниці, допомогла психотерапія.

Шерон Стоун.

Варка ВОНСОВИЧ

У світі існує чимало добродійних організацій, що борються за екологію, захист тварин тощо, але найбільший відгук, звісно ж, знаходять акції на підтримку й допомогу хворим дітям і неповносправним громадянам. Для цього подібні організації проводять збір коштів, аукціони, благодійні вечори і т. д. А ось у Чикаго підійшли до подібної справи креативно і з гумором. Так, добродійна організація Special Olympics Illinois, яка опікується особами з проблемами розумового розвитку й організує для них спортивні змагання, цьогоріч влаштувала змагання із запливу з... гумовими качечками під жартівливою назвою Chicago

ДОБРА СПРАВА

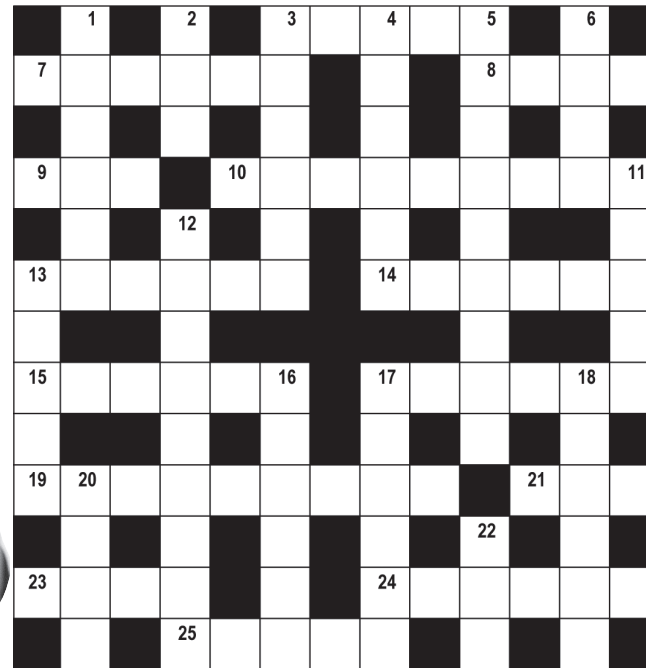
Заплив із качечками

У Чикаго організували незвичну благодійну акцію

Ducky Derby 2021. Для цього в містечку річку з вантажівки спустили 70 тисяч (!) маленьких, жовтеньких і дуже милих іграшок. Сам цей спуск на воду «плавзасобів» викликав посмішку й хороший настрій, а ще ж, крім цього, переможцям обіцяли у вигляді вигрешу автомобіль, пугівку в Мексику, 2 тисячі доларів і день розваг у Чикаго з вечерєю в ресторані. Усі

учасники запливу мали зробити внесок 5 доларів.

Змагання проходили на загородженому водному плесі, а після закінчення заходу всіх качечок вловили, так що не постраждала ні екологія, ні гумові іграшки. Крім видовищності та атракції, заплив приніс організаторам благодійної акції 310 тисяч доларів, які вони спрямують на добрі справи.

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №76

По горизонталі:

3. Товста міцна мотузка. 7. Щільно скручені в товсту трубку тютюнові листки для куріння. 8. Дика кішка, що водиться в лісах Полісся. 9. «Широкий ...» — полігон на Миколаївщині, де проходять ротацію та профпідготовку частини ЗСУ. 10. Спортивна гра, у якій є ракетки і во-лан. 13. Річка на Рівненщині, притока Прип'яті. 14. Загущений бензин, який використовували американці під час війни у В'єтнамі. 15. Гостролиста верба. 17. Трапеза, коли ти сам маєш змогу підійти до столу з їжею й обрати те, що тобі до вподоби. 19. Місто в Індії, столиця Західної Бенгалії, яке з 2001 року називається Колката. 21. Терористичний метод, пограбування державних установ. 23. Зимовий транспортний засіб. 24. Давнє грецьке місто-колонія на території сучасної Миколаївської області. 25. Рід поліпів, що живе колоніями і може утворювати цілі острови.

По вертикалі:

1. Столичний футбольний клуб. 2. Грецький бог лісів, мисливців та пастухів, син Гермеса (або Зевса) і німфи Дріопи (або Каллісто). 3. Прісноводна риба. 4. Ім'я відомого цадика, заснов-

ника хасидизму, похованого в Умані. 5. Потяг, літак, маршрутне таксі, тара-нтас, диліжанс. 6. Столиця Норвегії. 11. Тимчасове житло туриста. 12. Професія Свирида Петровича Голохвастова з комедії «За двома зайцями». 13. Чеський письменник, літературний «батько» солдата Швейка. 16. Лікар, який допомагає при пологах. 17. Командний вид спорту, що має мільйони фанатів. 18. Знаменитий давньогрецький математик, основоположник геометрії. 20. Ім'я відомого польського поета-романтика Міцкевича. 22. Давня французька міра довжини, що становить 3 тис. 248 км.

Кросворд №74
від 3—4 серпня

ПРИКОЛИ

Біля шевської майстерні:
— Мені обіцяли до сьогодні відремонтувати черевики.
— Можете отримати. Платіть сто гривень.
— Так мало? У квітання написано, що ремонт коштує двісті гривень.
— Усе правильно. Просто один ваш черевик ми загубили.

Іде репетиція оркестру.
Диригент:
— Третя скрипка сильно фальшивить.
Довга пауза, потім здивований голос:
— Третьою скрипки сьогодні взагалі немає.
Диригент киває і спокійно каже:
— Добре, тоді передайте їй мої

зауваження.

Зустрічаються двоє.
— Як живеш? — запитує один.
— Нічого, — відповідає другий.
— Коли погано почуваюся, забирає «швидка», коли добре — поліція.

Жебрак просить Господа:
— Зроби так, щоб я бачив сто гривень на тротуарі й мені не хотілося їх підняти!
Бог подумав і нагородив його радикултом.

Пані, яка занадто докучала портретисту своєю балаканиною під час сеансу, він сказав:
— Ще одне слово, і я напишу вас такою, яка ви є!

ПОГОДА

11 серпня за прогнозами синоптиків

Київ: мінлива хмарність, без опадів. Вітер північний, 5-10 м/с. Температура вночі +16...+18, удень +28...+30.

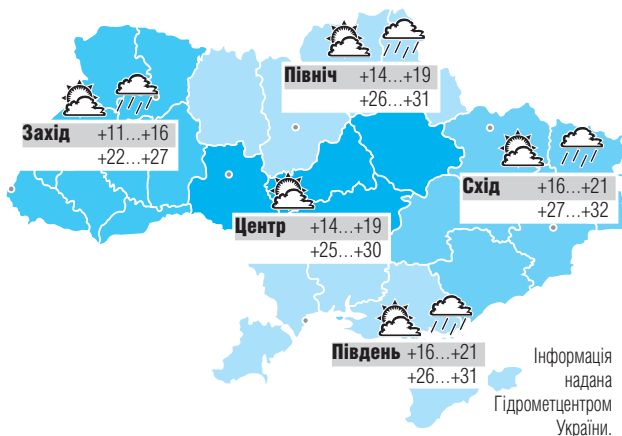
Миргород: без істотних опадів. Уночі +16...+18, удень +27...+29.

Вінниця: без опадів. Уночі +15...+17, удень +28...+30.

Одеса: без опадів. Уночі +18...+20, удень +29...+31.

9 серпня температура води в Чорному та Азовському морях становила 24-28 градусів, у Дніпрі біля Києва — 24 градуси.

Курорти Карпат: мінлива хмарність, невеликий дощ. Трускавець: уночі +11...+13, удень +23...+25. Моршин: уночі +13...+15, удень +24...+6.

Передплатні індекси: 60970, 1555
Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон редакції: +38 091 625 66 32
Електронна пошта редакції: ukrmoloda@ukr.net
Рекламне бюро: reklama-umoloda@ukr.net
Відділ реалізації: 454-84-41
sale_umoloda@ukr.net
«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kyiv.ua

Відділи:
економіки — wagmer@ukr.net
культури, історії, суспільних проблем — vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець —
ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Комерційні публікації виходять під рубриками:
«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,
«Фінансова експертиза», «Здоровенкі були», «Це — працює!»,
«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,
«Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння»,
«Вітасмо», «Любов і шана».
Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах:
«Преса України» — у Києві
Зам. 3009076
«Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові
Зам. блок № 369—370
Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», газета виходить у вівторок—середа (спарений номер) і п'ятницю, двічі на тиждень
Тираж 86734